

**ΔΙΕΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ
ΤΟΥΣ ΑΝΕΝΕΡΓΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ**

Το παράδειγμα του Αττικόν

Ευγενία Κυδωνάκη | Λασκαρώ Κωνσταντίνου

Διελεύσεις μέσα από τους ανενεργούς χώρους της πόλης

Το παράδειγμα του Αττικόν

Ευγενία Κυδωνάκη | Λασκαρώ Κωνσταντίνου

επ. καθηγητής : Γιώργος Μητρούλιας

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Σεπτέμβριος 2020

ευχαριστούμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή Γιώργο Μητρούλια για τις συμβουλές και το χρόνο που μας
διέθεσε.

ευχαριστούμε όλους τους φίλους και συγγενείς μας για την πολύτιμη βοήθεια και στήριξή τους καθ' όλη τη
διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μας εργασίας.
τέλος, ευχαριστούμε τον Σπύρο Χατζίκο για την πολύτιμη βοήθειά του και τις εναέριες λήψεις του κτηρίου στην
οδό Σταδίου 19, που συντέλεσαν στην καλύτερη κατανόηση και αποτύπωση του καμμένου κτηρίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

έννοιες

μνήμη

νοσταλγία

ερείπιο

αστική εξερεύνηση

ΜΕΡΟΣ 2^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

οδός Σταδίου 19-21

Αττικών | Απόλλων

οδός Παπαρρηγοπούλου 5-7

οδός Παπαρρηγοπούλου και Παρνασσού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

κατάλογος παραδειγμάτων

ΜΕΡΟΣ 3^ο

ΠΡΟΤΑΣΗ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ

ΜΕΡΟΣ 4^ο

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΑΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ABSTRACT

The block located near Klafthmonos square is presented as a closed fenced structure that prevents the access and crossing of the public in their everyday movements. The solid corner fronts formed by the main roadways in the center of the city of Athens come to an immense contrast with the angular and more wide-open end of the block in the opposite corner, which marks an indirect entrance to the interior areas of the block. The buildings that are part of it are characterized by intense cultural significance and consist a landmark of the historical, classical architecture of Athens, while at the same time they symbolize the decline of Greek culture that prevents to this day their rehabilitation.

The examination on this block focuses on the changes and configurations that a building can undergo in a vast period of time, both from natural causes and from human interventions. These interventions, alter the original character and purpose of the building, resulting in the tendency of extinction of its heritage and history.

The purpose of this thesis is the reintegration of the building block in the urban network, but in the same time without restoring the exact uses of the abandoned buildings. The utilization of empty spaces and the creation of openings as public passages contribute to the tour and recognition of a part of the cultural heritage that is now missing. All these, while preserving the existing cultural functions and highlighting them in combination with the inanimate remains of a once secular Athens, a prominent narrative path is created that aims to communicate their history, both semantically and architecturally.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το οικοδομικό τετράγωνο που βρίσκεται νοτιοανατολικά της πλατείας Κλαυθμώνος παρουσιάζεται ως μια περιφραγμένη δομή που αποτρέπει τη πρόσβαση και τη διέλευση του κοινού. Τα συμπαγή γωνιακά μέτωπα που σχηματίζονται στις οδούς Σταδίου, Παπαρηγοπούλου και Χρήστου Λαδά έρχονται σε αντίθεση με τη γωνιακή απόληξη των οδών Παρνασσού – Παπαρηγοπούλου η οποία σηματοδοτεί μία έμμεση είσοδο προς το εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου. Τα κτίρια που εντάσσονται μέσα σε αυτό χαρακτηρίζονται από έντονη πολιτισμική σημασία και αποτελούν σημείο κατατεθέν της ιστορικής, κλασικής αρχιτεκτονικής της Αθήνας ενώ ταυτόχρονα συμβολίζουν την παρακμή του ελληνικού πολιτισμού που αποτρέπει μέχρι και σήμερα την επαναλειτουργία τους.

Στο συγκεκριμένο οικοδομικό τετράγωνο, εξετάζονται οι μεταβολές και οι διαμορφώσεις που μπορεί να υποστεί ένα κτήριο τόσο από φυσικά αίτια όσο και από ανθρώπινες παρεμβάσεις. Αυτές αλλοιώνουν τον αρχικό χαρακτήρα και σκοπό λειτουργίας του κτηρίου με αποτέλεσμα την τάση προς εξαφάνιση της κληρονομιάς και της ιστορίας του.

Σκοπός αυτής της διπλωματικής είναι η επανένταξη του οικοδομικού τετραγώνου στο αστικό δίκτυο χωρίς την επαναφορά των αρχικών χρήσεων των εγκαταλελειμμένων κτιρίων. Η αξιοποίηση των κενών χώρων και η διάνοιξη δημόσιων περασμάτων συντελεί στην περιήγηση και αναγνώριση ενός μέρους της πολιτιστικής κληρονομιάς που σήμερα εκλείπει. Διατηρώντας τις υπάρχουσες πολιτιστικές λειτουργίες και αναδεικνύοντας τις σε συνδυασμό με τα άψυχα απομεινάρια μιας άλλοτε κοσμικής Αθήνας, δημιουργείται μια εξέχουσα αφηγηματική διαδρομή που στοχεύει στην γνωστοποίηση της ιστορίας τους τόσο σημασιολογικά όσο και αρχιτεκτονικά.

ΕΝΝΟΙΕΣ

Η σύγχρονη αστική πραγματικότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το δομημένο περιβάλλον που πλαισιώνει τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Με το πέρας των χρόνων ο εκάστοτε χώρος μπορεί να βιώνει μεταβολές οι οποίες σχετίζονται τόσο με την λειτουργία του όσο και με την εικόνα του. Όταν ένα κτίριο σταματάει να εξυπηρετεί λειτουργικούς σκοπούς επέρχεται η αχρησία και συνεπώς η εγκατάλειψη, οι οποίες μπορεί να μεταβάλουν την ταυτότητά του οδηγώντας το στην κατάσταση την οποία ονομάζουμε ερείπιο. Έννοιες όπως η *μνήμη*, το *ερείπιο*, η *νοσταλγία*, η *αστική υποβάθμιση*, η *αστική εξερεύνηση* και η *επανάχρηση*, αναδύονται τα τελευταία χρόνια στην επιφάνεια και υποδεικνύουν μια διαφορετική προσέγγιση του ανθρώπου σε ζητήματα που αφορούν τα ερειπωμένα κτίρια -ανεργούς χώρους- δίνοντας έμφαση τόσο στην *αισθητική* τους όσο και στην διαφορετική *λειτουργία* την οποία μπορεί να αναλαμβάνουν. Λαμβάνοντας ως δεδομένο το γεγονός ότι πληθώρα κτισμάτων έχει

υποβληθεί στην σταδιακή υποβάθμιση, απόρροια της αποβιομηχάνισης, της ανεξέλεγκτης αστικοποίησης και των αλυσιδωτών οικονομικών υφέσεων, είναι εύλογο να υποθέσουμε πως προσεγγίσεις οι οποίες στοχεύουν στην *επανάχρηση* ερειπίων και την *επανένταξη* τους στον αστικό ιστό είναι απαραίτητες. Σύμφωνα με την φιλοσοφική θεωρία του *υλισμού*, η οποία συντηρείται ακόμα στα πλαίσια των καπιταλιστικών κοινωνιών, η ύλη αποτελεί την βάση για την δημιουργία ιδεών και όχι το ανάποδο.¹ Καθίσταται λοιπόν σαφές το γεγονός ότι η διεκδίκηση και ο επαναπροσδιορισμός ενός ερειπίου συμβάλει στην ανάδειξη του στοχασμού σε σχέση με τις αξίες που διέπουν τον υλισμό. Τέλος η συγκεκριμένη προσέγγιση των ερειπίων υπογραμμίζει την ανάγκη της αρχιτεκτονικής για προσαρμογή στις εκάστοτε κοινωνικό -οικονομικές συνθήκες και στην χρήση των σύγχρονων εργαλείων και μέσων σχεδιασμού και απεικόνισης τα οποία εμπλουτίζονται διαρκώς ,λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης.

^{1]} <https://el.wikipedia.org/υλισμός>

^{2]} <https://el.wikipedia.org/χρόνος>

Μία από τις πολλές έννοιες του *χρόνου* είναι η ακριβής μέτρηση μιας διαδικασίας από το παρελθόν στο μέλλον, ή ακόμα το άθροισμα κάποιων χρονικών στιγμών και ακόμα πιο γενικά, η μεταβολή μιας κατάστασης.² Όλα τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος σε σχέση με ένα ανθρωπογενές έργο εμφανίζουν κατά τη διάρκεια του χρόνου μία *χρονική μεταβολή* η οποία μεταφράζεται ως ηλικία ή γήρανση ακόμα και ως θάνατος. Ανάμεσα στα δύο στοιχεία, τα οποία συχνά πορεύονται μαζί ή διαχωρίζονται, καθορίζεται η έννοια της *διαχρονικότητας*, που με τον ίδιο τρόπο διαβιβάζεται η πληροφορία των αξιών, γνώσεων και στην περίπτωσή μας η *πολιτιστική κληρονομιά* στην επόμενη γενιά. Η συνέχιση της πολιτιστικής ταυτότητας ενός τόπου ή μιας κοινωνικής ομάδας επιτυγχάνεται μέσω της πληροφόρισης και αναδόμησης θεωρητικών θέσεων, των χώρων, αντικειμένων και βεβαίως τη διαδικασία κριτικής σκέψης. Η έννοια της *διαχρονικότητας* στον κλάδο της αρχιτεκτονικής επικεντρώνεται στο έργο το οποίο συνδέεται με την *υλικότητα* μέσω *μορφής* και της *δομής* του,

καθώς επίσης σχετίζεται τόσο με τη *λειτουργία* όσο και με το *περιβάλλον* του. Με το πέρας του χρόνου λοιπόν, κάθε υλικό στοιχείο διαμορφώνεται ανάλογα το σχήμα, τη δομή και τη λειτουργία και όπως είναι λογικό από τη διαμόρφωση του περιβάλλοντός του. Μέσα σε έναν αστικό ιστό, οι δομικές μεταβολές διακρίνονται τις περισσότερες φορές με χαρακτηριστικά *φθοράς*, *υλικότητας* και με την *ερείπωση δομών*, δηλαδή την *εγκατάλειψη ενδεχομένως της αρχικής λειτουργίας* ενός οικοδομήματος με πιθανό αποτέλεσμα την αλλαγή της ταυτότητάς του. Οι λόγοι που συμβαίνει αυτό το γεγονός είναι συνήθως κοινωνικοπολιτικοί καθώς και η αυξανόμενη εξέλιξη του πολιτισμού σε συνάρτηση με το πέρασμα του χρόνου δημιουργούν, αν μπορούμε να τα αποκαλέσουμε πλέον έτσι, «σύγχρονα» ερείπια. Το γεγονός αυτό έχει απόρροια να δημιουργείται μια ισχυρή σχέση ανάμεσα στο υποκείμενο -τον άνθρωπο- και το αντικείμενο -το χώρο-, αφού αφυπνίζεται η *συλλογική μνήμη* και ένα πλήθος συναισθημάτων, νοσταλγίας, θυμού, λύπης για ολόκληρο το κοινωνικό σύνολο.

μνήμη

Η ιδιότητα του νευρικού συστήματος να συγκρατεί την πληροφορία, η οποία δημιουργείται μέσω της εμπειρίας, για μεγάλο ή μικρό χρονικό διάστημα τροποποιώντας έτσι την συμπεριφορά του ατόμου, ονομάζεται μνήμη.³ Η σύγχρονη πραγματικότητα χαρακτηρίζεται από την διαρκή τεχνολογική εξέλιξη η οποία σε συνδυασμό με την βραχύβια μνήμη αναδεικνύει τον έντονο προβληματισμό ο οποίος διακρίνεται σε κάθε πτυχή του εκάστοτε πολιτισμού.

Η **συλλογική μνήμη** καθορίζεται από το ευρύ κοινωνικό σύνολο ενός τόπου όπως για παράδειγμα μια πόλη. Ο αρχιτέκτονας Σταύρος Σταυρίδης αναφέρεται στην συλλογική μνήμη ως το μέσο το οποίο είναι υπεύθυνο για τον

συμβάντος σκιαγραφώντας με αυτό τον τρόπο το παρόν αφού επαναφέρει σε αυτό με ένα τρόπο το παρελθόν.

Καθίσταται σαφές λοιπόν ότι η συλλογική μνήμη στα πλαίσια του κοινωνικού χώρου και με την σχέση διάρκειας-στιγμής μας επιτρέπει να αναγνωρίζουμε ένα χώρο ως σημείο αναφοράς με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Η πόλη αποτελεί έναν ιστό χωρικών και χρονικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ανθρώπων, στων οποίων τα δημιουργήματα, γίνεται ευδιάκριτη η ύπαρξη του παρελθόντος μέσω της συλλογικής μνήμης. Όταν ένας τόπος αποτελεί σημείο αναφοράς για μια κοινωνική ομάδα η συλλογική μνήμη ενισχύεται προσδίδοντας σε αυτόν τον τόπο ιδιαίτερη αξία.

3] <https://el.wikipedia.org/υλισμός>

4] Μνήμη και εμπειρία του χώρου, Η σχέση χώρου και χρόνου στη συλλογική μνήμη, Σταύρος Σταυρίδης, σελ 13-36

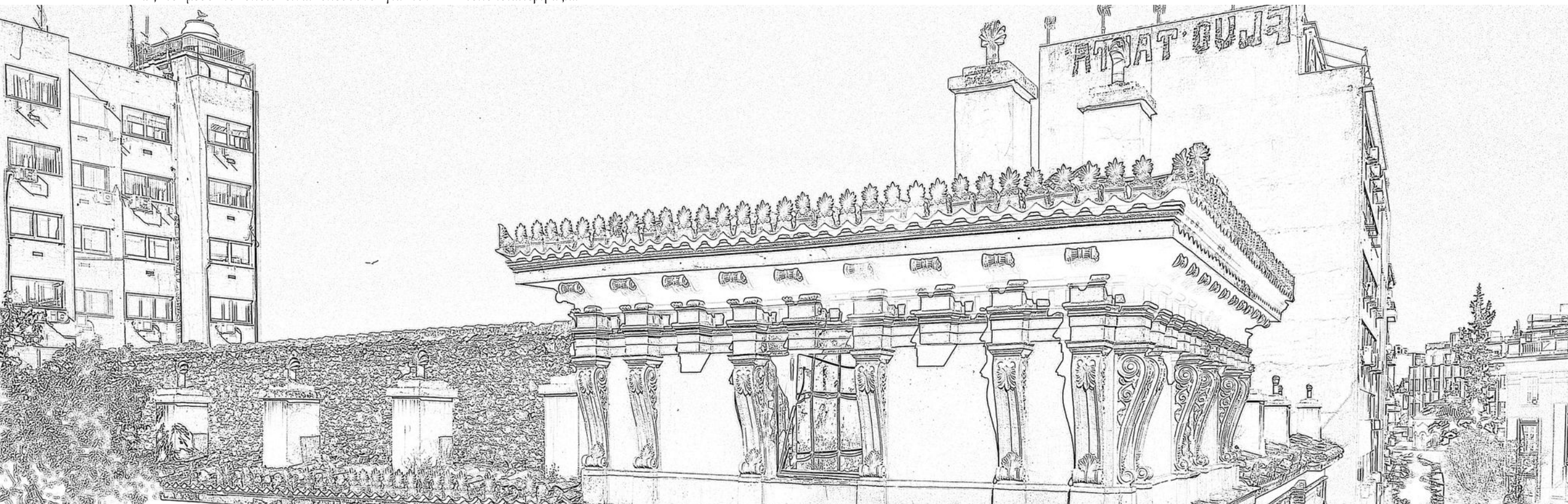
5] <https://el.wiktionary.org/νοσταλγία>

6] Nostalgia for ruins, Andrea Huyssen, σελ.6-2

τόπου και στην επαναφορά του στην συλλογική μνήμη καθώς προκύπτει από τις ανθρώπινες δραστηριότητες οι οποίες έλαβαν χώρα εκεί. Προκύπτει λοιπόν το συμπέρασμα ότι μέσω της διατήρησης συγκεκριμένων ιχνών ο άνθρωπος εκφράζει την ανάγκη του για την διατήρηση της ίδιας της ιστορίας και εννοιών όπως τη μοναδικότητα και την αυθεντικότητα οι οποίες λόγω της φρενήρους τεχνολογικής εξέλιξης διαρκώς εκλείπουν.

νοσταλγία
αρχαία ελληνική νόστος
(=επιστροφή) + άλγος (=πόνος)⁵

Η νοσταλγία ως έννοια κατέχει μια χωροχρονική υπόσταση, αφού υποδεικνύεται, ένα παρελθόν σε σχέση με το παρόν σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία, καθώς επίσης και μια καλύτερη διανόηση του παρόντος. Το αρχιτεκτονικό ερείπιο εκπροσωπεί τις συνδιαστικές αυτές έννοιες της λέξης, διότι, «σε αυτό εντοπίζεται το παρελθόν, ως παρόν στα χωρικά υπολείμματα του ερειπίου, αλλά ταυτόχρονα και ως απουσία καθώς αυτό δεν είναι πια προσβάσιμο.»⁶

ερείπιο

Η λέξη «ερείπιο» χαρακτηρίζεται, σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη, ως το αποτέλεσμα της φθοράς ενός κτίσματος, τα υπολείμματα του κατεδαφισμένου ή κατεστραμμένου κτιρίου. Το ερείπιο υποδεικνύει την ύπαρξη του παρελθόντος και του παρόντος τόσο σε χρονικό όσο και σε χωρικό πλαίσιο. Ο Κούρος αναφέρει ότι «Εξ'ορισμού σημαίνει τη μη ολική καταστροφή του αντικειμένου. Η εμπειρία του ερειπίου είναι η εμπειρία του εν μέρει κατεστραμμένου αντικειμένου, το οποίο διατηρεί ακόμα το ίχνος της αρχικής του μορφής»⁷ Αποτελεί τη δραστηριότητα μιας παρελθοντικής ύπαρξης/ ζωής, την ένδειξη μιας ανθρώπινης ενέργειας. Ένα παρελθόν που ενημερώνει το παρόν και αυτο αποτελεί μέλλον. «Η όψη των ερειπίων, εξ αντικειμένου ελλειπτική, μοιάζει να σκιαγραφεί εκείνο που τώρα, ως ανέπαφο, δεν υπάρχει. Αλλά η ρητορική αποδοτικότητα της εικόνας τους -γι'αυτόν ακριβώς το λόγο – μπορεί να είναι πιο υπαινικτική. Κάθε ερείπιο ιδεαλίζει άθελα του μια μορφή τέχνης και με αυτήν του την λειτουργία συμμετέχει, στην αισθητικοποίηση όχι μόνο του «τότε» καιρού, αλλά και του παρόντος χρόνου.»⁸Οι συσχετικοί δεσμοί ανάμεσα στα ερείπια και στους ανθρώπους είχαν ανά τους αιώνες μεγάλες διαφοροποιήσεις, αφού κατά τον

Μεσαιώνα «το παρελθόν ζούσε μέσα στο παρόν», δηλαδή τα ερείπια βρισκόντουσαν ασύνετα μέσα στον αστικό ιστό και εκλαμβάνονταν ως κατάλοιπα του παρελθόντος. Αντιθέτως, την χρονική περίοδο της Αναγέννησης η ανάδειξη της κλασικής αρχαιότητας επηρέασε αναμφισβήτητα την νοοτροπία της εποχής και έτσι, το ερείπιο θα ληφθεί ως ένα «απόσπασμα» της ιστορίας στο παρόν. «Δεν έχει πλέον την αξία μιας οργανικής ενότητάς του με το σύγχρονο αστικό περιβάλλον, αλλά βιώνεται ως ετερότητα, απόσπασμα, αφαίρεση.»⁹ Κατά την ιστορική περίοδο του Μπαρόκ τα ερείπια αντιμετωπίζονται ως στοιχεία της ματαιοδοξίας του εφήμερου μεγαλείου του ανθρώπινου πολιτισμού μέσω των οποίων η ιστορία διαβαζόταν ως διαδικασία αμειλικτης φθοράς. Κατά το ξέσπασμα των αρχαιολογικών ανασκαφών με το κίνημα του Ρομαντισμού κατά τον 18ο αι η ανακάλυψη του ερειπίου λαμβάνεται ως σύμβολο αισθητικής έκφρασης και αξιών. Το απομεινάρι γίνεται πιο σημαντικό από το ολοκληρωμένο κομμάτι αφού «δεν επιδιώκει την ανάκτηση της ολότητάς του αλλά αντιθέτως τη μη ολοκλήρωση του νοήματός του, αποκαλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο την κρυπτική ουσία του κόσμου και της φύσης μέσω αυτού.»¹⁰

7] Κούρος, Π. Αισθητική του Αρχιτεκτονικού Ερειπίου, Αθήνα, 1999, σελ.23

8] Μεταξάς Α.Ι.Δ., Η ρητορική των ερειπίων, σελ.25

9] Αντονάς Αριστείδης, Η Αναβολή της Κατεδάφισης, σελ. 7

10] Κούρος Πάνος, Ερείπιο και περιβάλλον ιστορική ανασκόπηση και νέες θεωρίες, σελ. 10

11] Μεταξάς Α.Ι.Δ, Η ρητορική των ερειπίων, σελ. 10

12] Αντονάς Αριστείδης, Η Αναβολή της Κατεδάφισης, σελ. 7

13] Αντονάς Αριστείδης, Η Αναβολή της Κατεδάφισης, σελ. 7

Στον 21ο αι. που διανύουμε, το άτομο έρχεται σε επαφή με τα ερείπια με κάποιο είδος νοσταλγίας, αναπολώντας τη σύνδεσή του με το παρελθόν. Η θέληση για την συμπλήρωση και ολοκλήρωση όλου του αποσπάσματος χαρακτηρίζει την σύγχρονη αντιμετώπιση προς αυτά. «Του νου το μάτι δεν ψάχνει εντελώς ελεύθερα, αλλά προς ορισμένη υποδεικνυόμενη κατεύθυνση πηγαίνει και κοιτάζει. Τα διατηρηθέντα υπόλοιπα ή τα θραύσματα των σπασμένων πραγμάτων διακατέχουν, όχι σπάνια, κάτι πολύ αινιγματικό και ταυτόχρονα πιο υποβλητικό από το χαμένο όλο. Ο δραματικός όρος “σπαράγματα”, οικείος αν όχι και προσφιλής στους ερευνητές δεν φανερώνει τη συναισθηματική τους προδιάθεσηνα “διακρίνουν” με κάθε τρόπο τη “μάχη”της επιβίωσης του όλου, ακόμα και σε ότι ελάχιστο ή κάποτε εντελώς υποθετικό έχει διασωθεί.»¹¹ Επιπρόσθετα, το άτομο έχει την τάση να ανακαλύπτει και να αναζητάει ένα ερείπιο-κτίριο,ούτως ώστε να ενσωματωθούν στο αστικό ιστό και να πάψουν να αποτελούν αποκλεισμένα στοιχεία της πόλης. Ο κος Α. Αντονάς αναφέρει ότι αυτή η ανακάλυψη των κτιρίων που «κτίζονται μέσα στην ενατένιση, δηλαδή στα εφευρήματα του

βλέμματος, σ'εκείνα που ανασύρει το βλέμμα του περιπατητή ως πλέον ξεχασμένα Διαβάζουμε με εντελώς διαφορετικό τρόπο εκείνα που δεν δίδονται ως τέτοια.Το ερείπιο κτίζεται από εκείνο το βλέμμα που ανατρέπει τη διαφορά ξεχασμένου και αξιοθαύμαστου, εισάγονταςστον κόσμο της σημασίας το ασήμαντο. Το ερείπιο αναγνωρίζεται μόνο ως άχρηστο.»¹² Ένα ερείπιο λοιπόν διασταυρώνεται με την εμπειρία του αόρατου: βιώνεται ως βία εννοιολογικού πένθους. Παρ'όλα αυτά, «το ερείπιο μπορεί ταυτόχρονα να περιγράφεται ως άχρηστος θαυμασμός του άφταστου και χρήσιμη πρώτη ύλη για κάτι που ετοιμάζεται. Είναι την ίδια στιγμή το ολοένα διαφεύγον, το σώμα του διαφεύγοντος νοήματος αλλά και το απόσπασμα προς ολοκλήρωση (είτε ως πρώτη ύλη για κτίσιμο, είτε ως συμπληρωματικό τμήμα πληροφοριών. Το ερείπιο παρέχει άμεση πρόσβαση σε κάποιο τοπίο έλλειψης: μπορούμε να το ενατενίσουμε χωρίς άλλη πρόθεση ή να επιχειρήσουμε –σε σχέση με αυτό- να ολοκληρώσουμε κάποια εικόνα του. Και η απλή ενατένιση δεν αναφέρεται εδώ ούτε ως κάτι μειωτικό, ούτε όμως η απόλυτη αξία.»¹³

αστική εξερεύνηση

Η αστική εξερεύνηση συνιστά μια διαδικασία κατά την οποία ο δημόσιος χώρος επεκτείνεται, επαναδιεκδικείται και επαναπροσδιορίζεται, αναδιαμορφώνοντας την αντίληψη του επιτρεπόμενου αστικού χώρου, όπως το αντιλαμβάνεται η πλειονότητα του αστικού ιστού. Κατά τη διάρκεια του 18ου και 19ου αι. και μετά, που ο πολιτισμός μας έχει δεχθεί ποικίλα πλήγματα όπως πολέμους, ραγδαία αποβιομηχάνιση καθώς και συνεχείς οικονομικές υφέσεις, η συγκέντρωση «σύγχρονων» ερειπίων εκτυλίσσεται ασταμάτητα. Δεν θυμίζουν τα ερείπια της αρχαιότητας ή των προηγούμενων αιώνων, διότι δεν κατέχουν την υπόσταση ενός παλιού μνημείου αλλά αποτελούν αναμφισβήτητα ένα ισχυρό αντικείμενο έρευνας, καθώς τα περιβάλλει ένα αίσθημα νοσταλγίας και μνήμης, καλλιτεχνικής έμπνευσης και ενδεχομένως οικονομικής εκμετάλλευσης. Συνοπτικά λοιπόν, το ερείπιο δεν αποτελεί απαραίτητα ένα προϊόν ιστορικής σημασίας και πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά διάφορες εννοιολογικές πτυχές. Κατά το τέλος του 20ου αιώνα, δημιουργήθηκε

ο όρος «αστική εξερεύνηση» (Urban exploration / urbex / UE), λόγω του αυξημένου αριθμού των συγκεκριμένων χώρων και ερειπίων. Στόχο έχει την εναλλακτική βίωση μέσα στην πόλη καθώς και τη διερεύνηση και πρόσβαση στον ευρύτερο χώρο της πόλης. Η συγκεκριμένη δράση στοχεύει στην εκμετάλλευση των «υπολειμμάτων» χώρων του αστικού ιστού και στην επανένταξη τους στο δημόσιο δίκτυο. Η Σ. Βαρδαλάχου υπογραμμίζει ότι «Η αστική εξερεύνηση αποτελεί ουσιαστικά μια πρακτική σωματοποίησης του αστικού χώρου με έντονο διεκδικητικό χαρακτήρα»¹⁴ Χαρακτηριστικό μιας τέτοιας δραστηριότητας αποτελεί η επίσκεψη και η εξερεύνηση κάποιων χώρων μέσα στην πόλη, οι οποίοι έχουν απαγορευμένη ή ελεγχόμενη πρόσβαση. Οι αστικοί εξερευνητές επιλέγουν χώρους που τους εξάπτει το ενδιαφέρον και αποτυπώνουν κυρίως με φωτογραφίες το ερειπωμένο χώρο και τελικώς μοιράζονται το υλικό τους με άλλους ενδιαφέροντες δημιουργώντας ένα είδος ανοιχτού διαλόγου.

¹⁴ Διεκδικώντας τη σωματικότητα στον αστικό χώρο: «Η αστική εξερεύνηση», Δημόσιος χώρος αναζητείται, σελ 54-58

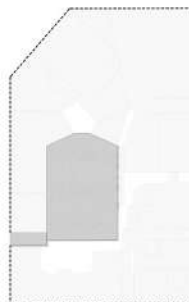
Πηγή: Από προσωπικό αρχείο

Πηγή: Από προσωπικό αρχείο

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το διώροφο, πλέον ερειπωμένο κτίριο στην οδό Σταδίου 19- 21 , σε διασταύρωση με την οδό Χρήστου Λαδά (παλιότερα Αγίου Γεωργίου) που βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας, νοτιανατολικά της πλατείας Κλαυθμώνος είναι κυρίως φημισμένο για τους κινηματογράφους «Αττικών» και «Απόλλων» που στεγάζει, αλλά και για τον παλαιότερο εμπορικό του χαρακτήρα.

Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για ένα κτίριο εκλεκτικιστικής περιόδου που ανεγέρθη βάσει σχεδίων του Ερνέστου Τσίλλερ (Ernst Ziller (1837 -1923)) την περίοδο 1870 - 1881 για τον Χιώτη τραπεζίτη Σταμάτη Δεκόζη-Βούρο. Σημαντικό χαρακτηριστικό του κτίσματος αποτελούν οι δύο πύργοι που πλαισιώνουν τα άκρα του, ενώ παράλληλα μέχρι την καταστροφή του, έχει υποστεί ποικίλες διαδοχικές αρχιτεκτονικές επεμβάσεις χωρίς όμως να χάσει τον αρχικό του χαρακτήρα.

ΚΤΙΡΙΟ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19-21

Σύμφωνα με το αρχείο σύγχρονων μνημείων, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, ο πρώτος όροφος χρησιμοποιήθηκε ως κατοικία, ενώ οι υπόλοιποι χώροι φιλοξένησαν πλήθος εμπορικών δραστηριοτήτων. Από τα τέλη του 19ου αι. στεγάζονται διαφορετικά είδη καταστημάτων όπως φαρμακείο (Σ.Βαλτής, από το 1891), κουρείο (Λ.Μούσιος), κατάστημα με “είδη Κίνας” (Π. Γεωργιάδης) και στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 20ού αιώνα το σύνολο του κτιρίου διατίθεται προς εκμετάλλευση. Μέχρι λοιπόν το 1930 καταγράφονται ακόμα παντοπωλεία (Ι.Ζαχαρίου και Σ.Αλεξάνδρου), ανθοπωλείο (Α. Αγαλιώτη), κατάστημα κρυστάλλων και πορσελάνων (Ν. Λεμοντζόγλου), η αντιπροσωπεία γραφομηχανών Παπασπύρου, τα γραφεία της οικοδομικής επιχείρησης «Πρώτης» και των τοπικών σιδηρόδρομων Μακεδονίας, καθώς και της «Εταιρείας Οινών και Οιοπνευμάτων».

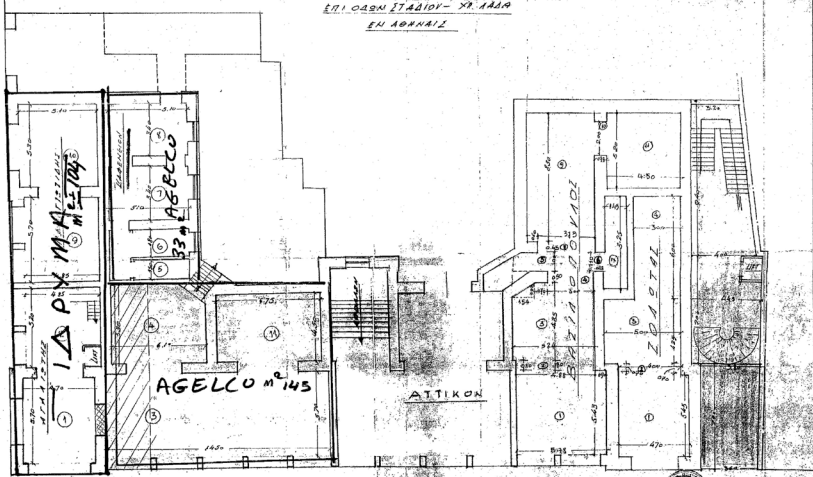

Πηγή: http://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=235

Πηγή: mikrosromios.gr

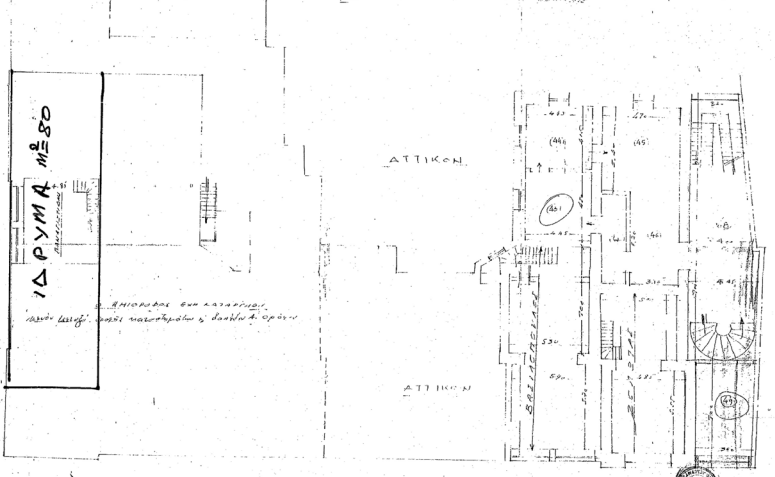
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - Χ. ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

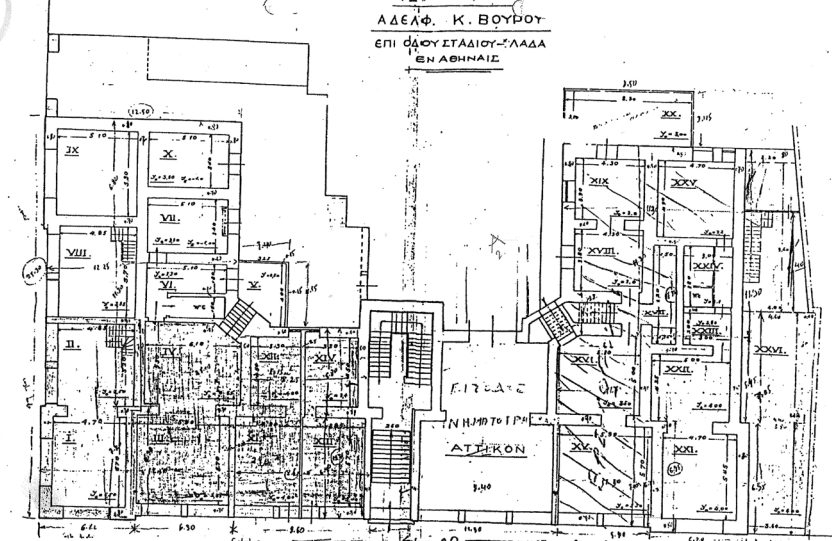
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - Χ. ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΠΡΩΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

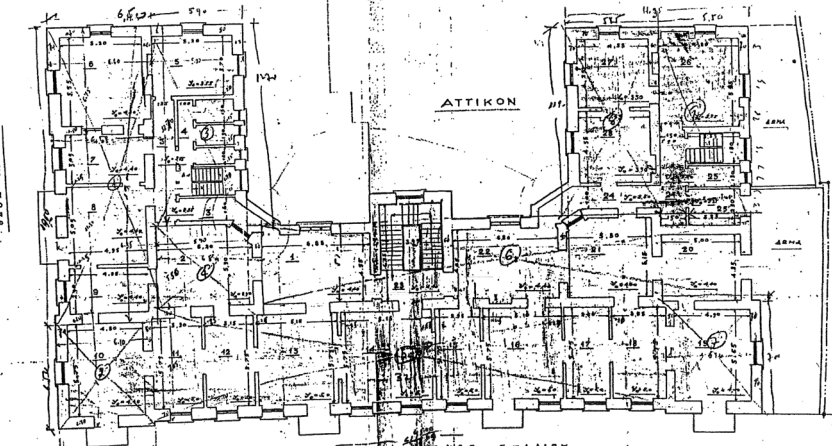
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

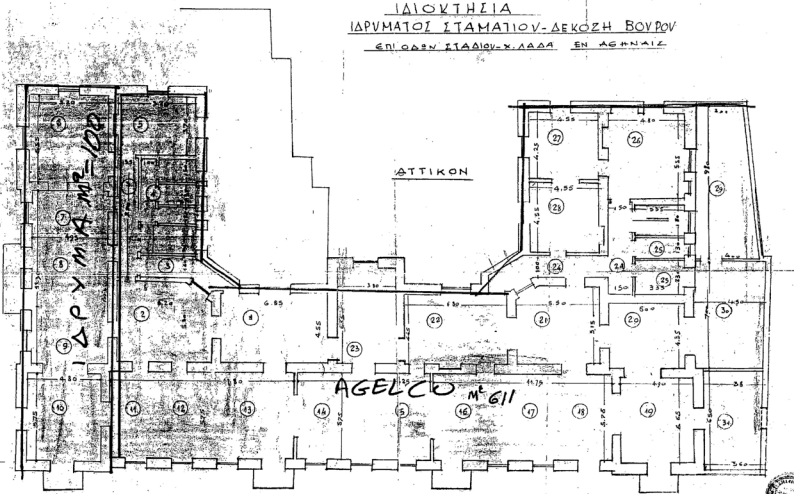
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΤΡΙΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

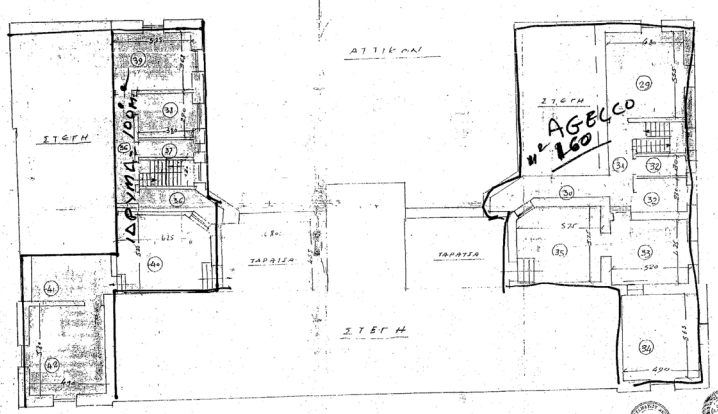
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - Χ. ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

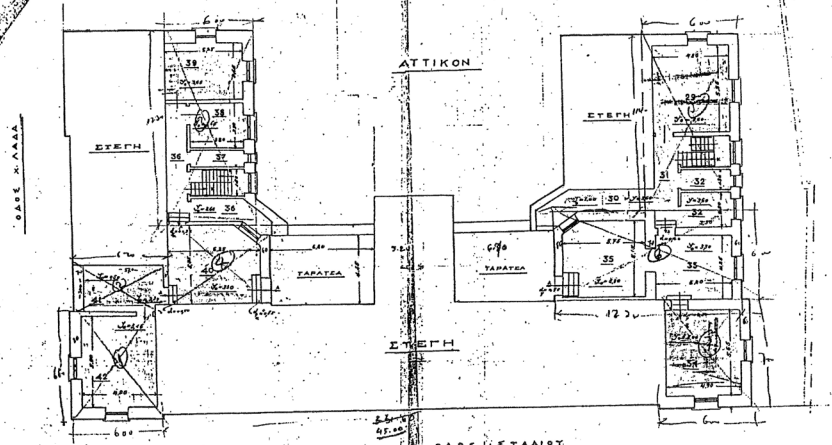
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - Χ. ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΠΕΝΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

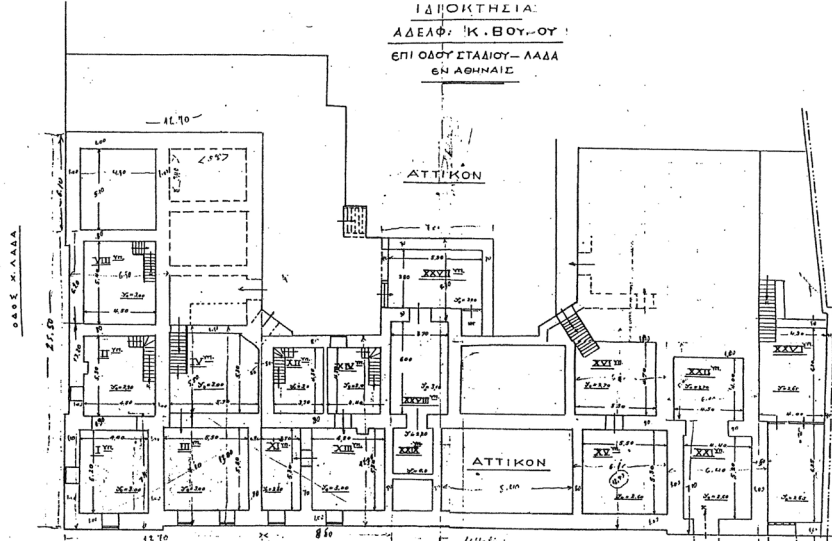
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΟΨΙΣ ΕΚΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

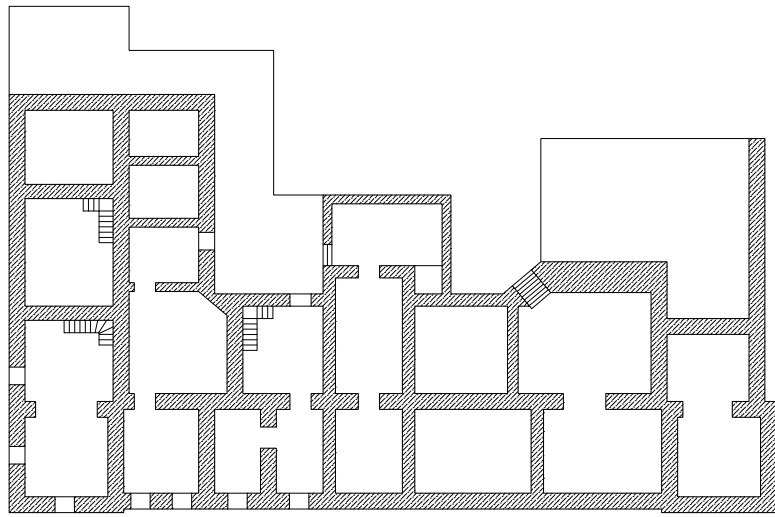
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΑΔΕΛΦ. Κ. ΒΟΥΡΟΥ
ΕΠΙ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ - ΛΑΔΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

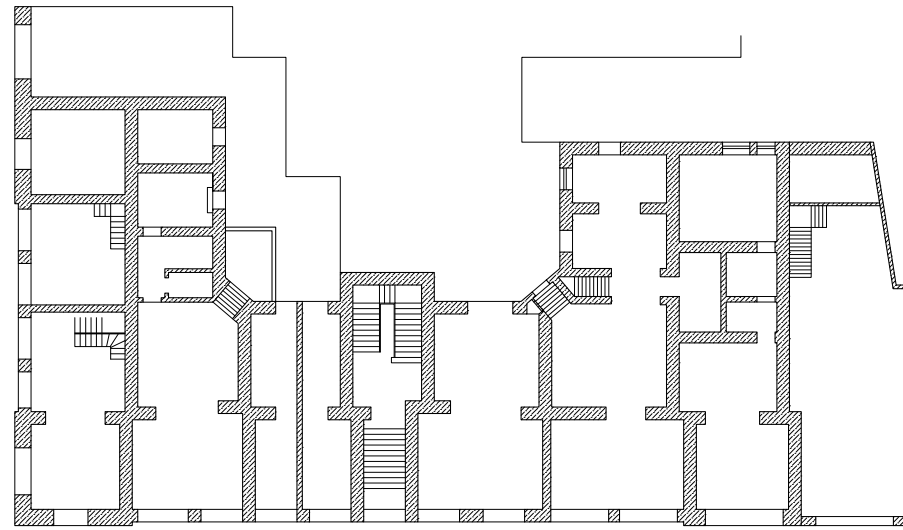
ΚΑΤΟΨΙΣ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΒΕΝΤΟΥΡΑΚΗΣ
Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ

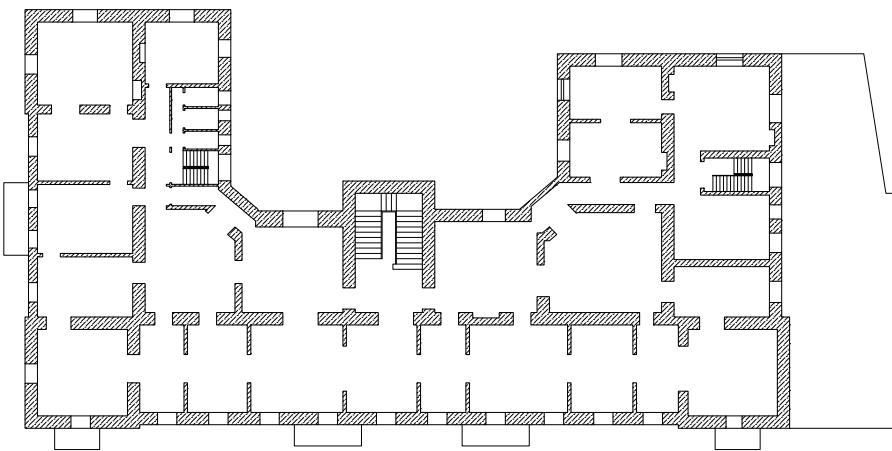
ΚΤΙΡΙΟ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19-21
 πριν την καταστροφή

ΚΑΤΟΥΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

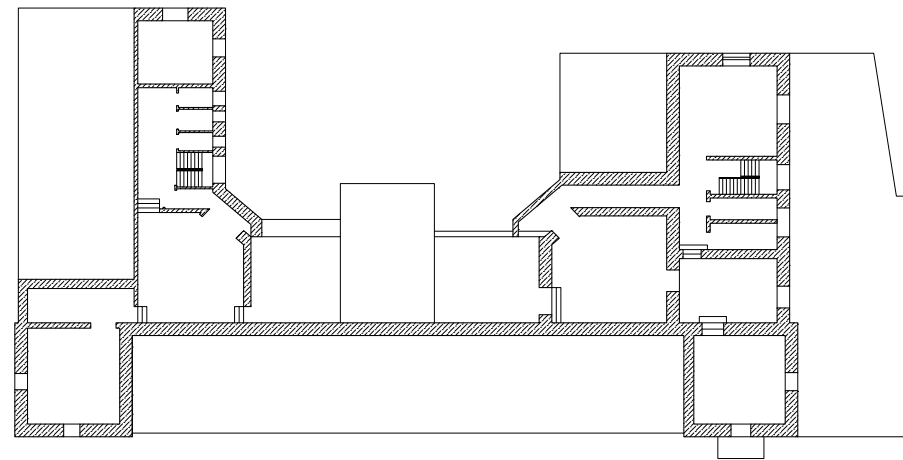

ΚΑΤΟΥΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

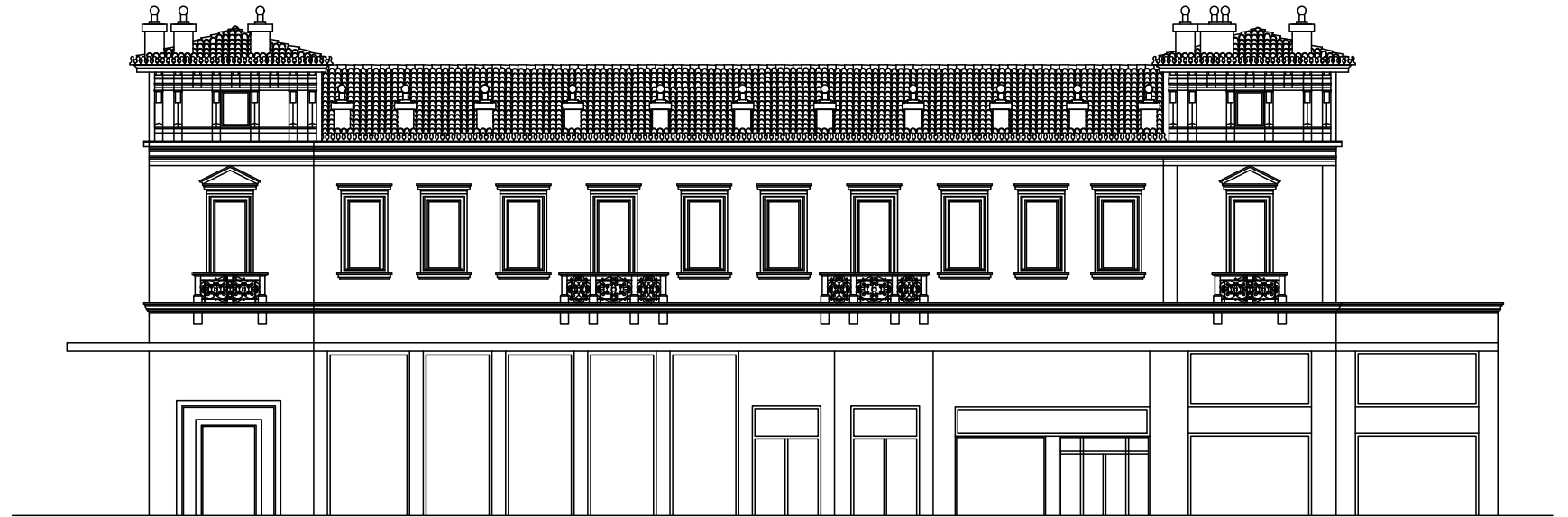

ΚΑΤΟΥΗ ΠΡΩΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

Με βάση τις πληροφορίες που συλλέξαμε και με την κατά δύναμην αποτύπωση που πραγματοποιήσαμε, διαμορφώσαμε τα παρακάτω σχέδια του ερειπίου

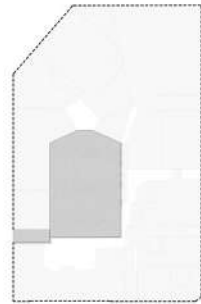
ΚΑΤΟΥΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

ΟΨΗ ΕΠΙ ΣΤΑΔΙΟΥ ΠΡΙΝ

ΟΨΗ ΕΠΙ ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΑΔΑ ΠΡΙΝ

ΑΤΤΙΚΟΝ | ΑΠΟΛΛΩΝ

Εκτός των εμπορικών ενεργειών που φιλοξενούσε το ιστορικό κτίριο, το 1914 στεγάστηκε το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Εκείνη ακριβώς τη χρονική περίοδο άρχισε να διακρίνεται ένας καινοτόμος τρόπος τέχνης και διασκέδασης, αυτός του **κινηματογράφου**. Αυτή η μέθοδος ψυχαγωγίας εισχώρησε δειλιά αλλά μυήθηκε ραγδαία στο αθηναϊκό κοινό με τη δημιουργία εξωστών στην πλατεία Συντάγματος με φωτεινές διαφημίσεις και μικρές κωμικές σκηνές. Το 1914 ο αρχιτέκτονας Αλέξανδρος Νικολούδης (1874-1944) ανέλαβε την επέμβαση - και στην ουσία τη δημιουργία του κινηματοθεάτρου Αττικόν (1914 - 1920) όπως το γνωρίζουμε σήμερα - σε Νεοπαρόκ ρυθμό, το οποίο ορίστηκε ένα από τα πρώτα κτίσματα που οικοδομήθηκαν με οπλισμένο σκυρόδεμα. Για τις ανάγκες δημιουργίας της πελώριας αίθουσας διατέθηκε μέρος του περίφημου κήπου και του υποστασίου της βασίλισσας

Αμαλίας που βρισκόταν στο πίσω μέρος του κτιρίου. Άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό το 1916 και τον Ιούνιο του 1918 ιδρύθηκε η εταιρία «Cine Orient» («Ανώνυμος Ανατολική Εταιρεία Κινηματογραφικών Επιχειρήσεων»), με δράση στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Το «Αττικόν», με επικεφαλής τον Βακογιάννη, γνώρισε πολύ σύντομα μια επιτυχημένη, ανωδική πορεία για το κινηματογραφικό δρώμενο της Ελλάδας, με διαφορά δύο μετρίων χιλιάδων εισητηρίων από τους άλλους κινηματογράφους στις εβδομαδιαίες κινήσεις. Σημαντικό είναι επίσης και το γεγονός, ότι δημιούργησε και εβδομαδιαίο περιοδικό με θέμα τον κινηματογράφο, με όνομα «Κινηματογραφική Βιβλιοθήκη» που αποτέλεσε μια καινοτόμα κίνηση και για τα διεθνή δεδομένα.

Πηγή: mikrosromios.gr

Πηγή: www.cineanamnisi, 14/03/1954

Πηγή: www.cineanamnisi, 13/12/1953

Ένα σύστημα προβολής σε ευρεία οθόνη κι ελαφρώς κοίλη, όπου δίνει στον θεατή την αίσθηση του βάθους πεδίου. Πρόκειται για τον "Χιτώνα", την πρώτη ταινία γυρισμένη σε σινεμασκόπ.

Πηγή: www.cineanamnisi

ΑΤΤΙΚΟΝ * ΑΤΤΙΚΑ
ΠΙΓΚΑΛ * ΠΤΙ ΠΑΛΑΙ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
 καί χιά τά **ΕΓΚΑΙΝΙΑ**
 του άραιότερου κινηματογράφου
 που έγινε ποτέ στην Αθήνα
ΝΙΡΒΑΝΑ
 Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 194 - ΤΕΡΜΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ
 ΜΕ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ BAUER KLANGFILM 1967

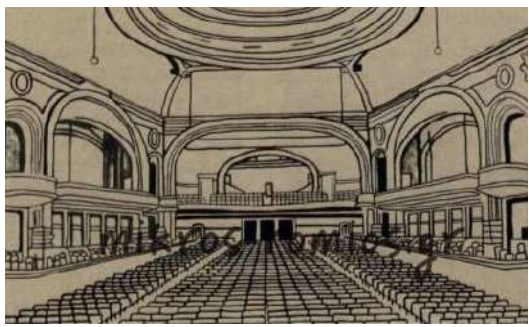

ή πιο άμορφη ταινία
 που έγινε ποτέ

ΠΩΣ ΝΑ ΚΛΕΨΕΤΕ 1.000.000 ΔΟΛΛΑΡΙΑ
 HOW TO STEAL A MILLION
 ΕΓΧΡΩΜΟΝ-ΠΑΝΑΒΙΖΙΟΝ της 20th CENTURY FOX
ΩΝΤΡΕΪ ΧΕΠΜΠΟΡΝ
ΠΗΤΕΡ Ο'ΤΟΥΛ
 ΖΟΥΝ ΤΗ ΡΟΖ ΑΜΑΡΤΙΑ ΕΤΟ ΠΑΡΙΣΙ
ΕΛΑΪ ΓΟΥΩΛΛΑΞ * ΧΙΟΥ ΓΚΡΙΦΘΙΘ
ΞΑΡΛ ΜΠΟΥΑΓΙΞ * ΦΕΡΝΑΝ ΓΚΡΑΒΞ
 Σκηνοθεσία ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ ΓΟΥΑΪΛΕΡ
 Ταινία της ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΛΜΞ

Ο πρώτος ελληνικός «ομιλών κινηματογράφος»

Τα πρώτα έξι χρόνια λειτουργίας του του Αττικόν λειτούργησε ως θέατρο και έπειτα ως κινηματογράφος και διαφήμιζε ότι προβάλλει «ταινίας χρωματιστάς εκ του φυσικού!», σε αίθουσα «κομψή και θερμασμένη με καλοριφέρ». Λόγω της γρήγορης και έντονης ανταπόκρισής του από το Αθηναϊκό κοινό, το Αττικόν γρήγορα χαρακτηρίστηκε ως ένας από τους ομορφότερους κινηματογράφους της Ευρώπης - πρεμιέρες, φεστιβάλ, διεθνείς καλλιτεχνικές εκδηλώσεις (Πανόραμα του Ευρωπαϊκού Κινηματογράφου, φεστιβάλ γαλλόφωνου κινηματογράφου του Γαλλικού Ινστιτούτου), συνοδεύτηκαν

Πηγή: mikrosromios.gr

David Rollins and Sue Carol in WILLIAM FOX MOVIE TONE FOLLIES of 1929

Πηγή: www.imdb.com

από μεγάλα αστέρια της παγκόσμιας σκηνής. Στις 22 Οκτωβρίου του 1929 η αίθουσα του Αττικόν προβάλλει την πρώτη ταινία με ήχο, το «Fox Movietone Follies» του David Butler. Οι θεατές όντας εντυπωσιασμένοι παρακολούθησαν ακόμη, την προσφώνηση του πρίγκιπα της Ουαλίας με χιλιάδες συγκεντρωμένους στο Λονδίνο, άκουσαν την εκτέλεση μιας σονάτας του Λιστ από τον πιανίστα Λιχτσέβεν, μια χαβανέζικη συναυλία ακόμα και έναν μεξικανικό χορό στην οθόνη. Αυτή είναι η αρχή της «κινηματογραφικής Αθήνας».

Στις **18** **ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ**
 ΑΝΟΙΓΕΙ Ο ΑΡΑΙΟΤΕΡΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

«Απόλλων»

Είναι (ΣΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ 19) ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Η ΚΟΜΨΩΤΕΡΗ, Η ΠΟΛΥΤΕΛΕΣΤΕΡΗ
 Η ΠΙΟ ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ...

Σας τον προσφέρει η «ΣΚΟΥΡΑΣ ΦΙΛΜΞ» (ΠΑΝΤΑ ΠΡΩΤΗ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΩΟ!)

Πρώτη ταινία: ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΩΣ στην «ΑΠΟΛΛΩΝΑ» ο θρίαμβος της **ΜΑΙΡΙΛΥΝ ΜΟΝΡΟΞ**

20th CENTURY FOX

ΕΛΑ Ν'ΑΓΑΠΗΘΟΥΜΕ!
 LET'S MAKE LOVE

ΕΓΧΡΩΜΟΝ ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠΙ με τον **ΥΒ ΜΟΝΤΑΝ**

ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΟΥ ΕΤΩΝ "ΑΠΟΛΛΩΝΑ" ΤΟ ΘΑΥΜΑ σου "ΤΟΝΤ-ΑΟ"

Τη δεκαετία του 60, δημιουργείται και η δεύτερη κινηματογραφική αίθουσα με το όνομα «Απόλλων» στο υπόγειο του κτιρίου, ενώ εγκαταστάθηκαν τα γραφεία της εταιρίας «Σκούρας Φιλμς» των αδερφών Σκούρα, υπό τη διεύθυνση της οποίας λειτουργούσαν οι δύο κινηματογράφοι. Ο κινηματογράφος Απόλλων από την αρχή της λειτουργίας του, έφερε σε αποκλειστικότητα μεγάλες ταινίες των οποίων η προβολή διαρκούσε μήνες σε συνδυασμό με σύστημα στερεοφωνικού ήχου Todd AO. Στα μέσα της δεκαετίας του '70 και ταυτόχρονα με το Αττικόν έφερε το σύστημα Sensurround, κάτι αρκετά πρωτοπόρο για την εποχή.

ΟΙ ΜΟΝΟΙ ΘΑ ΤΟΝ ΔΗΤΕ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΘΑ ΤΟΝ ΔΙΣΘΑΝΟΗΤΕ!

ΣΕΙΣΜΟΣ

Ένα γεγονός...

ΠΡΟΣΟΧΗ!
 Η ΤΑΙΝΙΑ ΑΥΤΗ ΘΑ ΠΡΟΒΑΛΗΤΗ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ ΕΠΙΧΡΩΜΗΤΟ ΠΟΛΥΒΑΛΕΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ **SENSURROUND**
 ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΛΩΣΗ ΝΑ ΕΙΣΤΕ ΥΠΟΧΝ ΤΑΣ ΠΙΣ ΟΥ ΜΟΝΟΝ ΘΑ ΔΕΙΤΕ ΚΑΙ ΘΑ ΑΚΟΥΤΕ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΘΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΕ ΤΙΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΡΦΟΝ ΝΑ ΔΗΜΟΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ Η ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΔΕΝ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΥΘΥΝΕΣΙΑΣ ΣΕΜΑΤΙΚΕΣ Ή ΣΤΕΚΕΙΣΙΑΣ ΑΝΤΙΛΑΒΕ ΤΩΝ ΘΕΑΤΩΝ.

ΕΓΧΡΩΜΟΝ ΠΑΝΑΒΙΖΙΟΝ ΠΑΡΑΓΕΤΗΡΗΣ 1976

ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΕΙΣΤΕ ΤΗΝ **ΑΠΟΛΛΩΝ**

ΟΡΑΙ ΕΝΑΡΞΕΩΣ: 3-5.30, 8-10.30. - ΚΥΡΙΑΚΑΣ - ΕΟΡΤΑΣ ΕΝΑΡΞΙΣ ΑΠΟ ΠΡΩ-ΕΛΑΣ

Πηγή: www.athensmagazine.gr

Πηγή: www.athensmagazine.gr

Πηγή: www.facebook.com/Attikon Apollon Cinemax Class

Πηγή: www.iefimerida.gr

Την περίοδο της γερμανικής κατοχής οι δύο κινηματογράφοι επιτάχθηκαν από τους Γερμανούς με σκοπό να προβάλλουν ταινίες για την ψυχαγωγία των γερμανικών στρατευμάτων. Το Αττικόν μετονομάζεται σε SoldatenKino Victoria και το Απόλλων σε Kino Apollo, το οποίο δεν βρισκόταν ακόμα στο υπόγειο της κτιρίου αλλά ακριβώς απέναντι. Σε αντίθεση με τους υπόλοιπους κινηματογράφους της Αθήνας, οι δύο κινηματογράφοι υποχρεώνονται να αναγράφουν τους τίτλους των ταινιών εκτός από ελληνικά, σε γερμανικά και ιταλικά.

Στην αίθουσα Απόλλων μάλιστα εγκαταστάθηκε γερμανικός ψηφιακός προτζέκτορας κάτι που κατέστησε την πρώτη αίθουσα στην Ελλάδα και από τις πρώτες στην Ευρώπη που πραγματοποίησε προβολές με το Necdigitalprojec-tor2k.

Πηγή: www.iefimerida.gr

1952

1953

1954

1957

1959

1961

1965

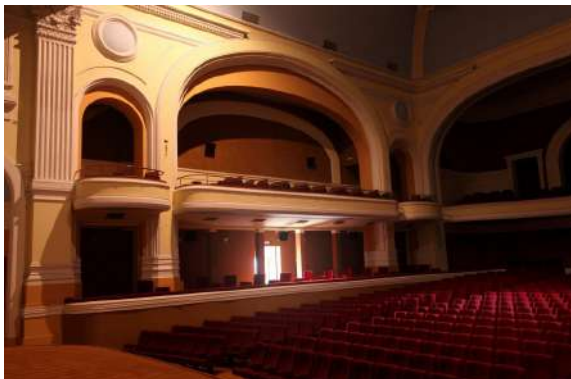
1968

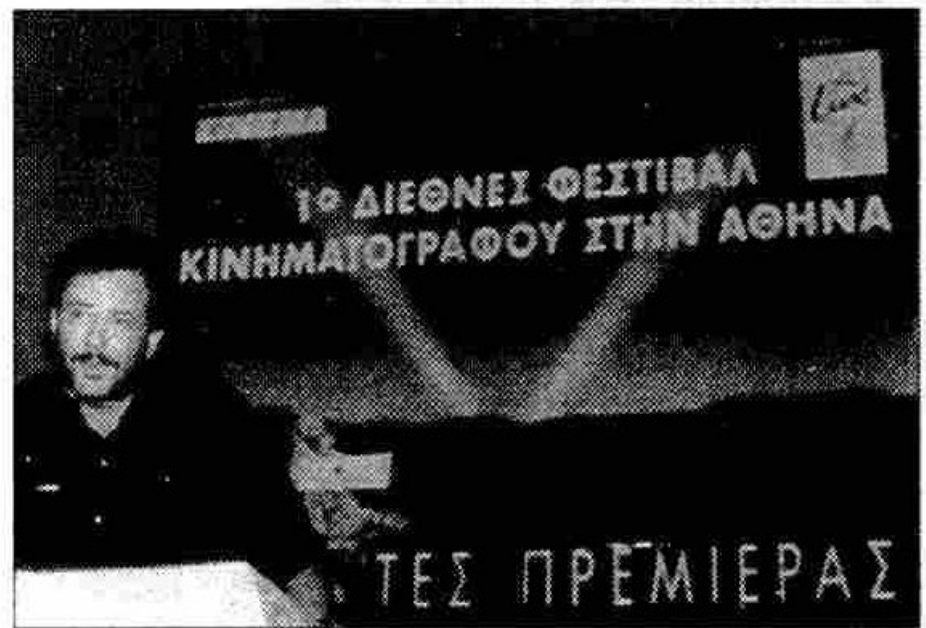
Αρχείο : Γιώργος Βακιρτζής

Πηγή: popaganda.gr

Περνώντας στη νεότερη εποχή, το 1995, ο Γιώργος Τζιώτζιος, ιδρυτής του περιοδικού «ΣΙΝΕΜΑ» ανέλαβε το πρώτο φεστιβάλ κινηματογράφου στην Αθήνα που έλαβε χώρα στους δύο αδελφικούς κινηματογράφους, το Αττικόν και το Απόλλων και έπειτα από 4 χρόνια απουσίας, το 1999 το φεστιβάλ θα φιλοξενηθεί και πάλι στην οδό Σταδίου 19-21 και για τα επόμενα 13 χρόνια μέχρι το εμπρησμό του κτιρίου του Τσίλλερ στις 12 Φεβρουαρίου 2012.

Ο διευθυντής του περιοδικού «Σινεμά» Γιώργος Τζιώτζιος παρουσιάζει το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου στην Αθήνα.

Πηγή: www.twitter.com/theiosthansis

Πηγή: www.newsbeast.gr

«Είμαστε στο Φεστιβάλ Βερολίνου και μας ενημερώνουν ότι καίγεται το Αττικόν. Δεν ήξερα αν έπρεπε να εξοργιστώ ή να βάλω τα κλάματα. Αισθάνθηκα εντελώς ανίσχυρος, δεν καίγονταν απλά οι αίθουσες του φεστιβάλ αλλά ένα πολιτιστικό μνημείο της πόλης. Δεν το έχω ξεπεράσει ακόμα», θυμάται ο Λουκάς Κατσίκας. Πηγή: www.lifo.gr

Πηγή: www.lifo.gr

Αναλυτικά η γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής «Στο διατηρητέο κτηριακό συγκρότημα που βρίσκεται επί της οδού Σταδίου 19-21 και Χρ. Λαδά στην Αθήνα, το οποίο έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο με το από 4.4.1984 Π.Δ. που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 314/Δ/21.5.1984, χαρακτηρίζεται διατηρητέα η χρήση «κινηματογράφου - θεάτρου» στο τμήμα που καταλάμβανε η ανωτέρω χρήση.

Η ανακαίνιση, οι προβλεπόμενες οικοδομικές εργασίες επισκευών και ο εκσυγχρονισμός των χώρων της διατηρητέας χρήσης θα ενταχθούν στο πλαίσιο της συνολικής αξιοποίησης - αποκατάστασης του συνόλου του διατηρητέου κτηριακού συγκροτήματος, τηρουμένων των εγκρίσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις (φορέων και υπηρεσιών).

Εξακολουθούν να ισχύουν τα οριζόμενα με τις διατάξεις του από 4.4.1984 Προεδρικού Διατάγματος, με το οποίο το κτήριο χαρακτηρίστηκε διατηρητέο (ΦΕΚ 314/Δ/21.5.1984)».

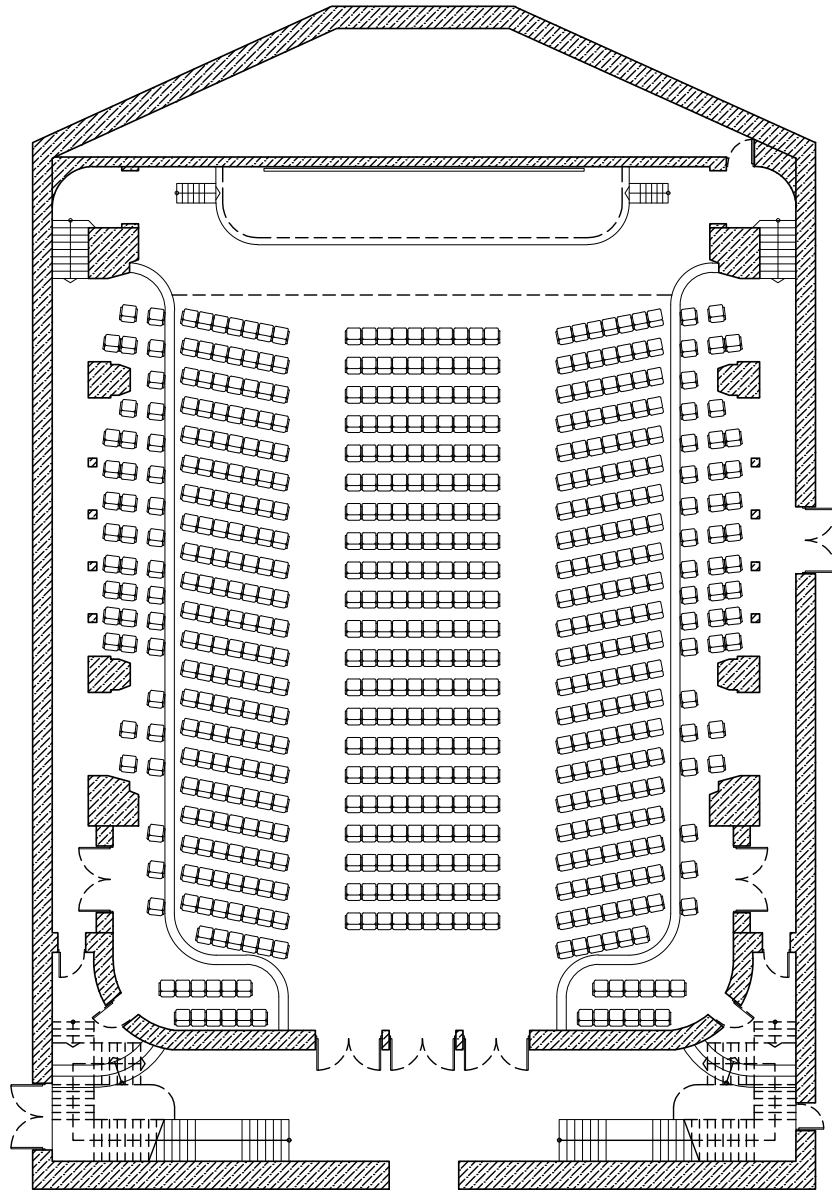
Από εκείνη την ημέρα μέχρι και σήμερα, οι κινηματογράφοι στην Σταδίου παραμένουν άθικτοι αλλά κλειστοί, καθώς τα προπύλαια των δύο, στέκονται ερειπωμένα και αγνοημένα στο κέντρο της Αθήνας. Μέσα στα 8 χρόνια, έχουν γίνει πάμπολες προσπάθειες «αναγέννησης» της επαναλειτούργιας τους, όμως τα ιδιοκτησιακά και γραφειοκρατικά ζητήματα εμποδίζουν το κοινό να τα επισκεφτεί. Σήμερα έχουν διαχωριστεί δύο ιδρύματα, το ίδρυμα Δεκόζη Βούρου που ανήκει το κτιριακό συγκρότημα στην οδό Σταδίου και το ίδρυμα Βούρου-Ευταξία που κατέχουν το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών. Ένα μεγάλο μέρος του οικοδομικού τετραγώνου που καταλαμβάνει το συγκεκριμένο κτιριακό συγκρότημα εξακολουθεί να είναι απρόσιτο, αφού το μισό κομμάτι του πεζοδρομίου στην οδό Σταδίου που συνεχίζει στη Χρήστου Λαδά είναι περιτυλιγμένο από λαμαρίνες που διακόπτουν την θέα του ματιού προς το ιστορικό κτίριο, τονίζοντας ένα ακόμη πλήγμα στην ήδη επιβαρυνόμενη όψη της πόλης.

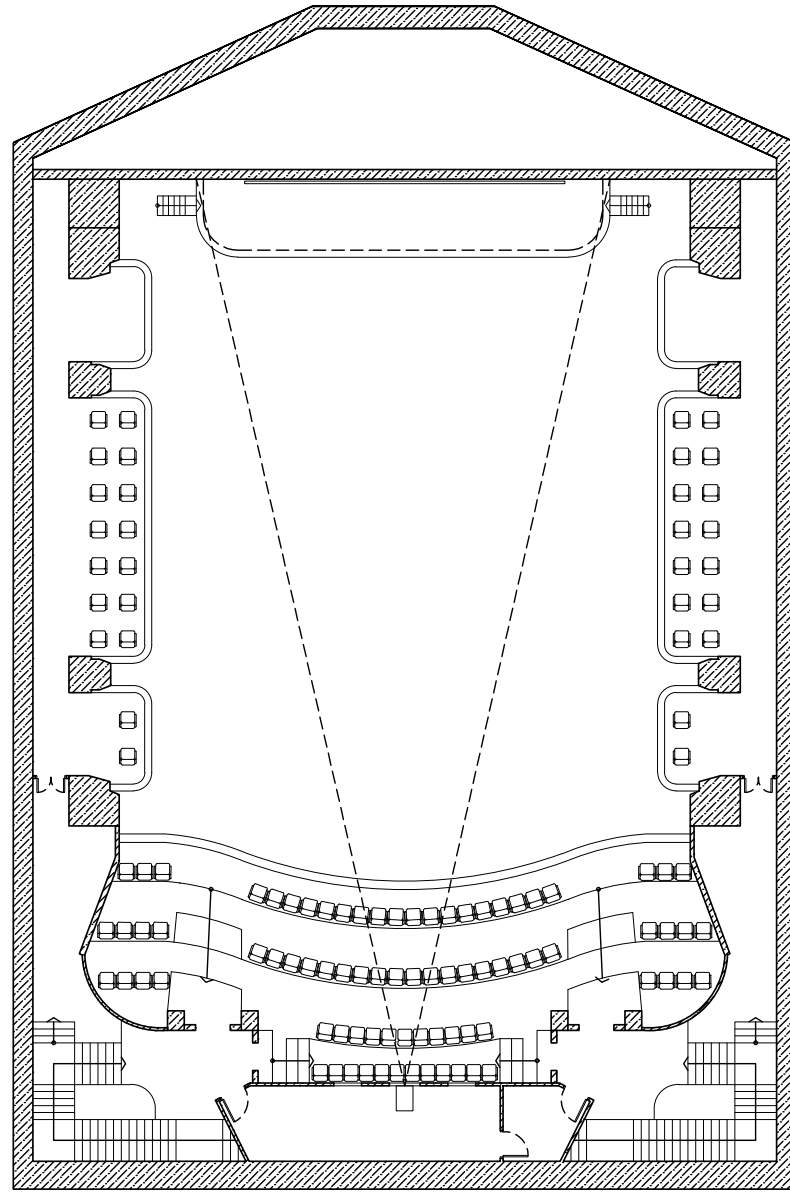
Πηγή: www.athensvoice.gr

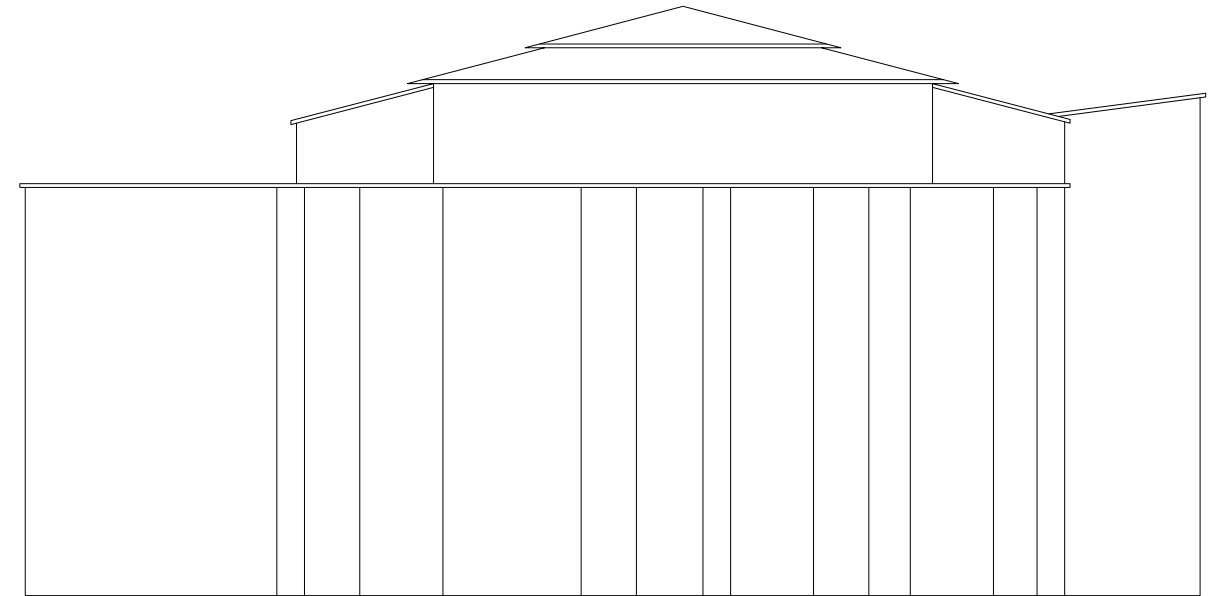
Πηγή: www.athensvoice.com

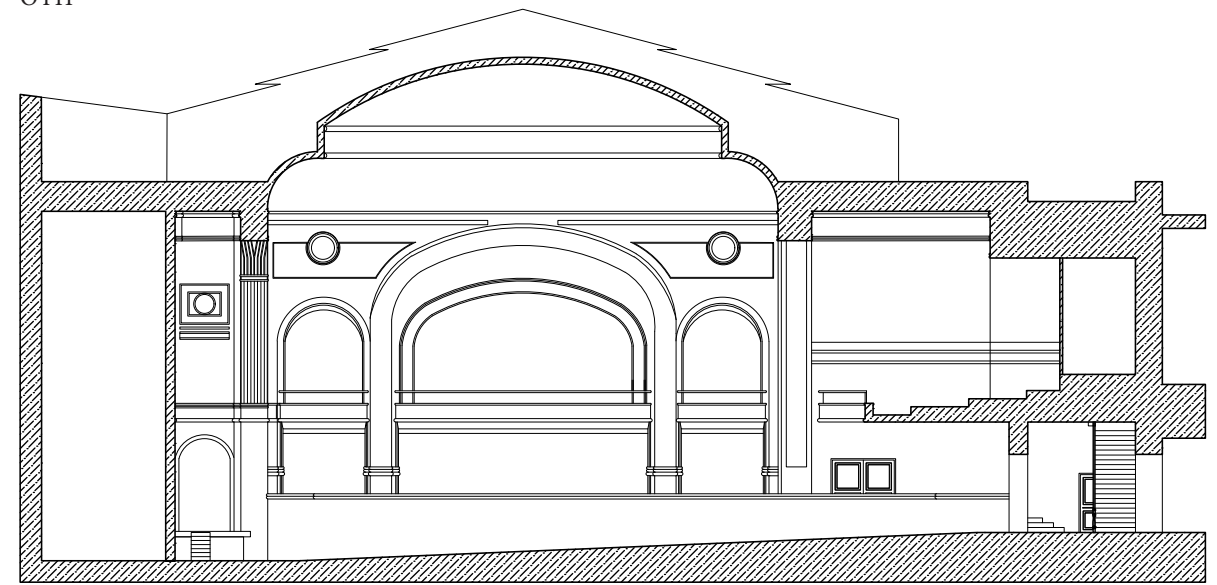
ΚΑΤΟΥΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΤΟΥΗ ΘΕΩΡΕΙΟΥ

ΟΥΗ

ΤΟΜΗ

Νέες επιχειρήσεις εμφανίζονται στα καταστήματα μετά τον πόλεμο, όπως των αδελφών Γρηγοριάδου, Άγγελου Αγαλιώτη, Ε. Ζολώτα, Γεράσιμου Βασιλόπουλου. Επεμβάσεις και εργασίες συντήρησης και αναστήλωσης στο κτίριο γίνονταν διαρκώς, με σημαντικότερες το 1960 οι αδερφοί Γρηγοριάδου και ο Α. Αγαλιώτης πήραν άδεια ορισμένων επισκευών από την πολεοδομία Αθηνών, ενώ το 1982, που άνοιξε και το κατάστημα «Studio Costa Voda» πραγματοποιήθηκαν γενικές εργασίες συντήρησης και αναπαλάιωσης βάσει μελέτης του αρχιτέκτονα Ι. Χριστακόπουλου, ενώ παράλληλα υπήρξε και ο εκσυγχρονισμός του εξοπλισμού των κινηματογράφων. Οι επιδιορθώσεις του κτιρίου αποτέλεσαν πρότυπο αποκατάστασης και συντήρησης και για άλλα νεοκλασικά κτίρια της πόλης. Το εσωτερικό του Αττικόν, φέρνοντας μια αύρα παλαιάς εποχής, διακοσμημένο με κόκκινες μοκέτες, καμπύλες γωνίες και τόξα και τον στρόγγυλο πολυέλαιο με τον γαλάζιο ουρανό, ενώ παράλληλα ο Απόλλων χαρακτηριζόταν με πιο σύγχρονη, λιτή αισθητική, με μπλε καθίσματα και κίτρινους τοίχους.

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: Δ.Π.ΣΚΟΥΡΑΣ Α.Ε. ΦΙΛΜ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑ	
ΕΡΓΟ: ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"	
ΘΕΣΗ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19 - ΑΘΗΝΑ - Ο.Τ. 26/66	
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	
ΜΕΤΡΑ: ΤΟΜΗ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΗΜΑΤΟΣ: A 1.03
ΜΕΓΑΘΥΝΑΝ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΙΤ	ΚΑΙΜΑΚΑ: 1:100
ΕΠΙΣΗΜΑ: <i>[Signature]</i>	ΕΡΓΟ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: Δ.Π.ΣΚΟΥΡΑΣ Α.Ε. ΦΙΛΜ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑ	
ΕΡΓΟ: ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"	
ΘΕΣΗ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19 - ΑΘΗΝΑ - Ο.Τ. 26/66	
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	
ΜΕΤΡΑ: ΚΑΤΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΗΜΑΤΟΣ: A 1.01
ΜΕΓΑΘΥΝΑΝ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΙΤ	ΚΑΙΜΑΚΑ: 1:100
ΕΠΙΣΗΜΑ: <i>[Signature]</i>	ΕΡΓΟ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: Δ.Π.ΣΚΟΥΡΑΣ Α.Ε. ΦΙΛΜ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑ	
ΕΡΓΟ: ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"	
ΘΕΣΗ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19 - ΑΘΗΝΑ - Ο.Τ. 26/66	
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	
ΜΕΤΡΑ: ΚΑΤΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΗΜΑΤΟΣ: A 1.01
ΜΕΓΑΘΥΝΑΝ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΙΤ	ΚΑΙΜΑΚΑ: 1:100
ΕΠΙΣΗΜΑ: <i>[Signature]</i>	ΕΡΓΟ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Από αρχείο Πολεοδομίας

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ: Δ.Π.ΣΚΟΥΡΑΣ Α.Ε. ΦΙΛΜ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΑ	
ΕΡΓΟ: ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"	
ΘΕΣΗ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19 - ΑΘΗΝΑ - Ο.Τ. 26/66	
ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.	
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	
ΜΕΤΡΑ: ΚΑΤΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΗΜΑΤΟΣ: A 1.01
ΜΕΓΑΘΥΝΑΝ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΙΤ	ΚΑΙΜΑΚΑ: 1:100
ΕΠΙΣΗΜΑ: <i>[Signature]</i>	ΕΡΓΟ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π. ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Η τελευταία ανακαίνιση στο Αττικόν αλλά και το Απόλλων πραγματοποιήθηκε το 2007 από την Σκούρας Φιλμ και τη Cineplex η οποία είχε την αναλάβει τους δύο κινηματογράφους μετά τη CineOrient. Η ανακαίνιση ξεκίνησε από το χώρο υποδοχής με την αλλαγή των θέσεων και αριθμού των ταμείων. Κατά την είσοδο κυριαρχούσαν το λευκό μάρμαρο και το σκουρόχρωμο ξύλο ενώ στο εσωτερικό

του Αττικόν αντικαταστάθηκαν τα καθίσματα και οι μοκέτες τοίχου και δαπέδου και προστέθηκαν νέα στοιχεία όπως αναπαυτικές δερμάτινες πολυθρόνες στα θεωρεία χωρίς όμως να αλλοιωθεί η εικόνα του κλασσικού και αριστοκρατικού που χαρακτήριζε την αίθουσα και η χρωματική παλέτα του Απόλλων με πράσινα καθίσματα και γήινες αποχρώσεις στους τοίχους.

Εκείνη την τραγική μέρα, το κτίριο στη διασταύρωση των οδών Σταδίου και Χρήστου Λαδά τυλίγεται στις φλόγες από αγνώστους εν μέσω πορείας ενάντια στο δεύτερο μνημόνιο που θα ψήφιζε η κυβέρνηση Παπαδήμου. Η πυρκαγιά ξεκίνησε από το κατάστημα Kosta Boda και μεταδόθηκε στο πατάρι του στον πρώτο όροφο το οποίο συνδεόταν και περνούσε πάνω

από όλα τα καταστήματα και τους υπόλοιπους χώρους. Έτσι έφτασε στην πρόσοψη και την είσοδο των κινηματογράφων όπου και η φωτιά απλώθηκε στα εκδοτήρια, το μπαρ και τα σκαλιά που οδηγούν στις αίθουσες - μια συνολική έκταση 170τμ - χωρίς όμως αυτές να επηρεαστούν καθόλου. Οι δύο αίθουσες παραμένουν μέχρι και σήμερα άθικτες και σε καλή κατάσταση.

Οι αδερφοί Τσακαλάκη, εκμισθωτές των αιθουσών Αττικόν και Απόλλων, λένε συχνά ότι *«όποιος μπει στις δυο αίθουσες θα αισθανθεί σαν να μην έχει περάσει μέρα από πάνω τους»*.

Πηγή: www.fouagie.gr

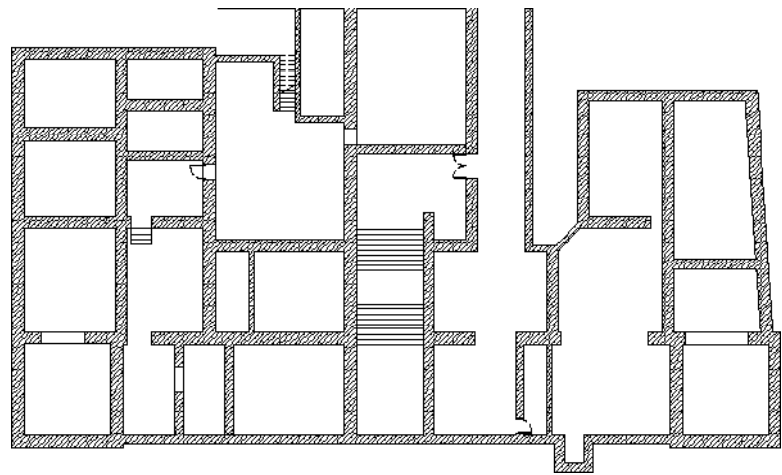

Το κτηριακό συγκρότημα στην οδό Σταδίου 19-21 έχει κριθεί διατηρητέο από το 1984 και το Κεντρικό Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής (ΚΕΣΑ) του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας έκρινε πως πρέπει να διατηρηθούν όλα τα αρχιτεκτονικά, μορφολογικά, τυπολογικά και λειτουργικά στοιχεία του κτηρίου καθώς το 2019 κρίθηκε επίσης διατηρητέα από τον υφυπουργό Περιβάλλοντος και η χρήση «κινηματογράφου - θεάτρου» των δύο αιθουσών Αττικών και Απόλλων.

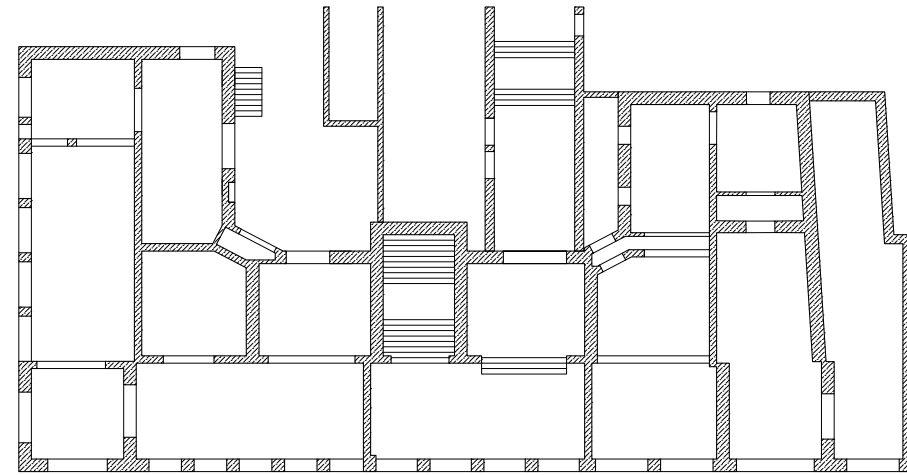

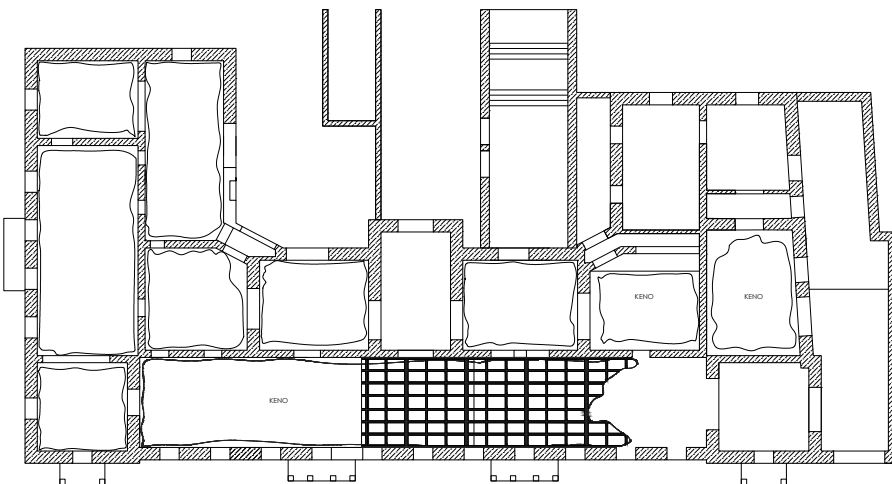
ΚΤΙΡΙΟ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 19-21
μετά την καταστροφή

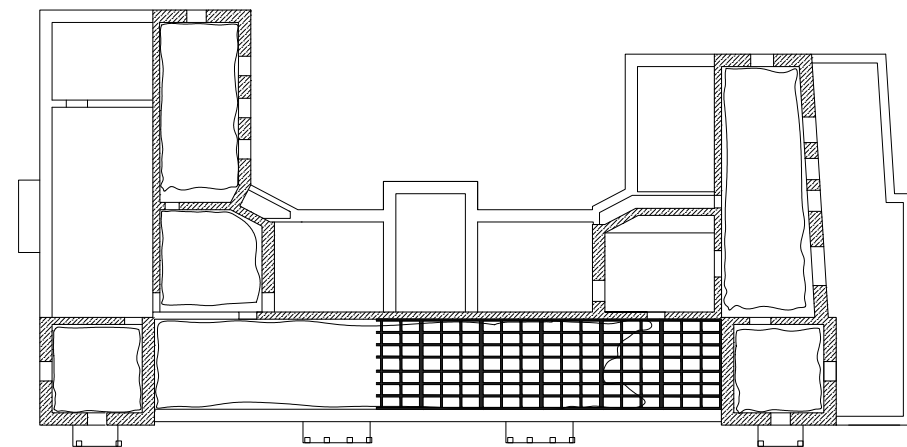
ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

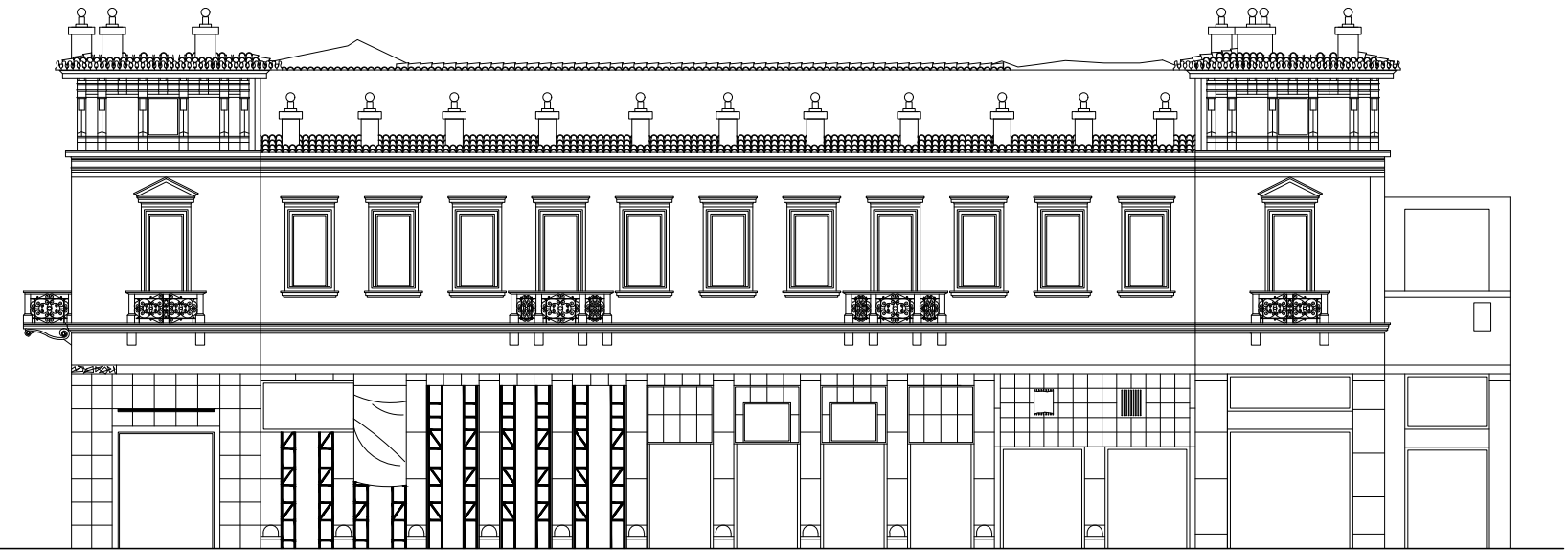
ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

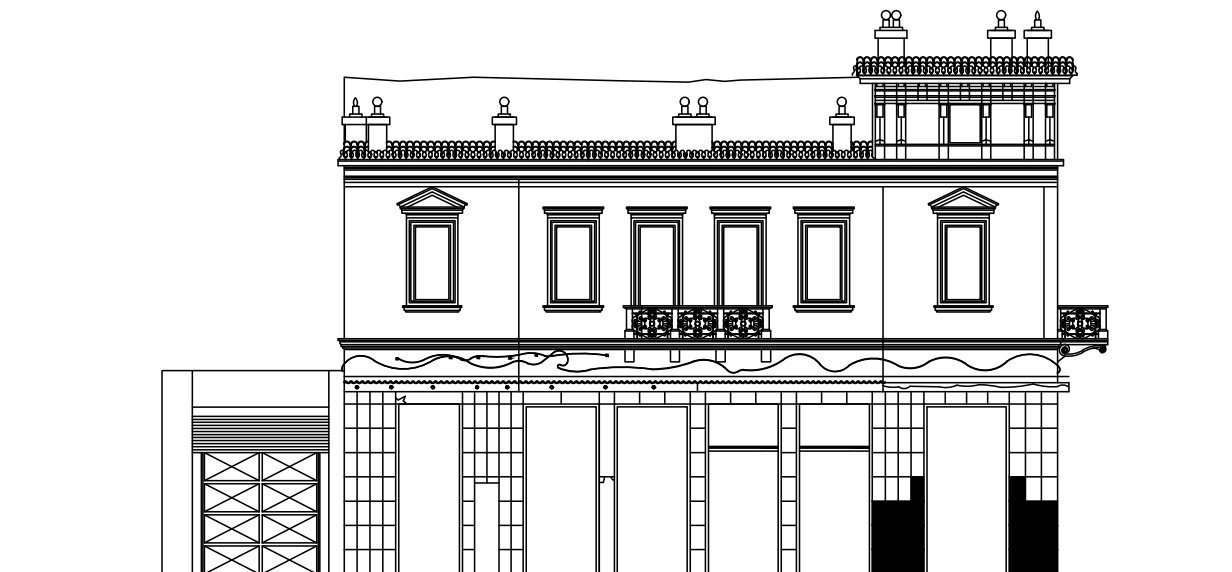
ΚΑΤΟΨΗ ΠΡΩΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

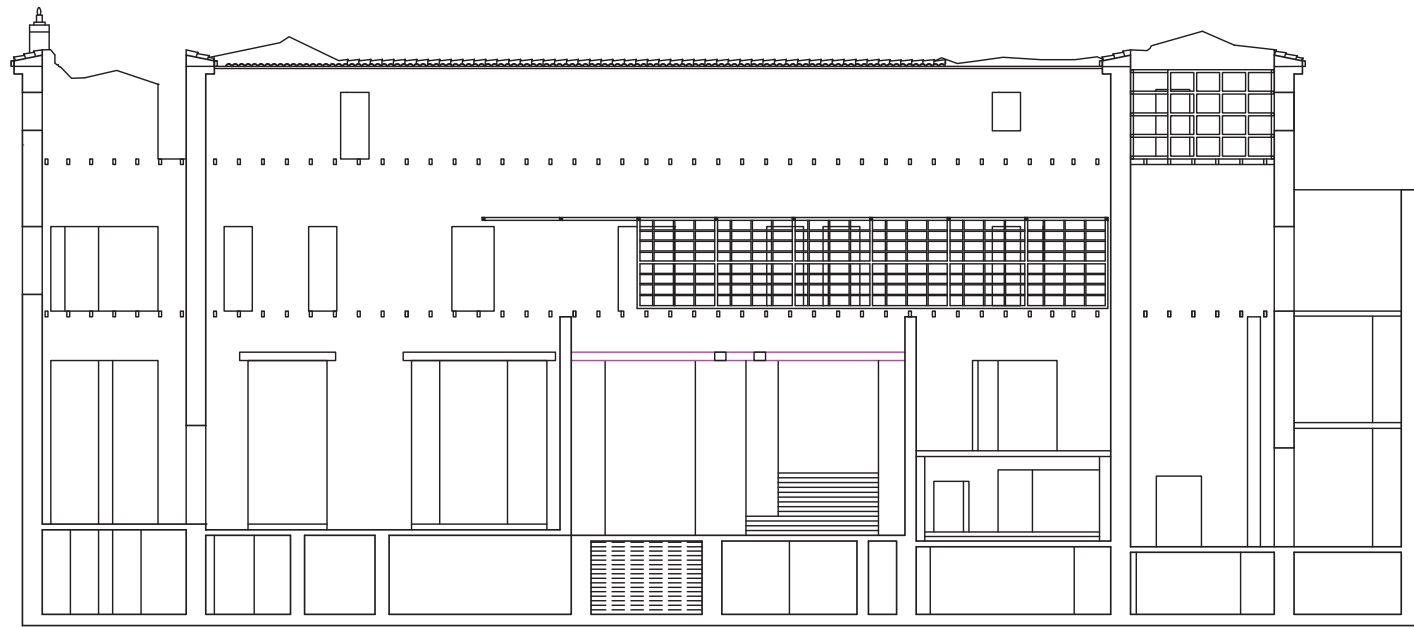
ΚΑΤΟΨΗ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΟΡΟΦΟΥ

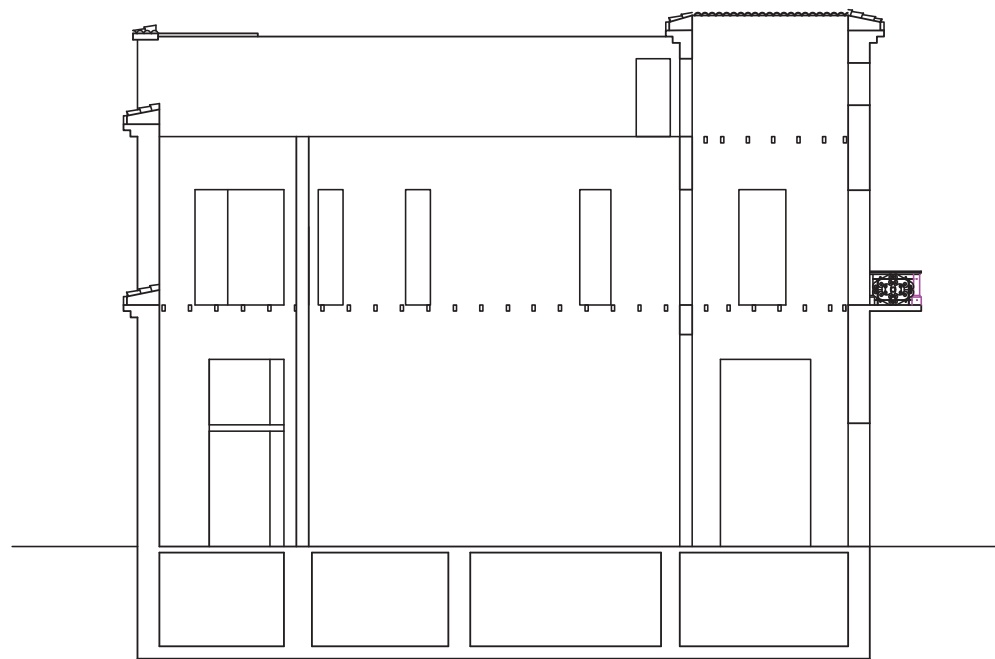
ΟΨΗ ΕΠΙ ΣΤΑΔΙΟΥ

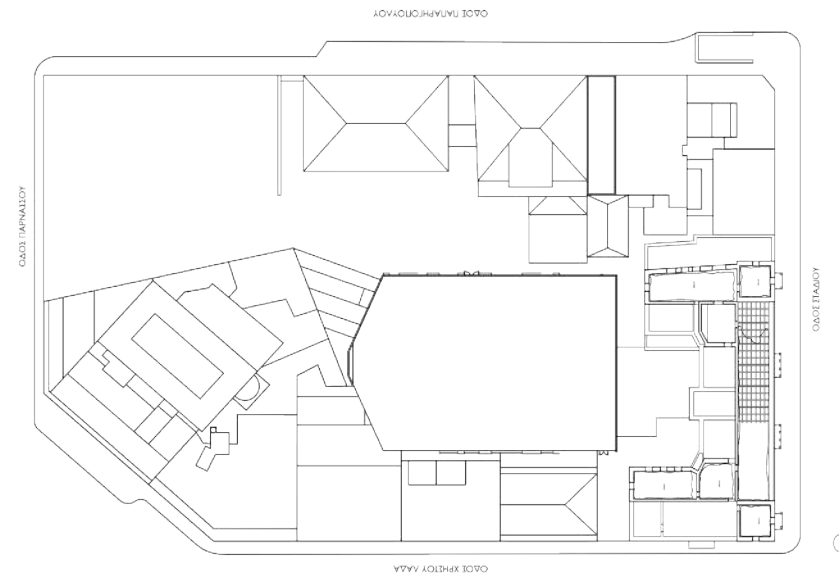
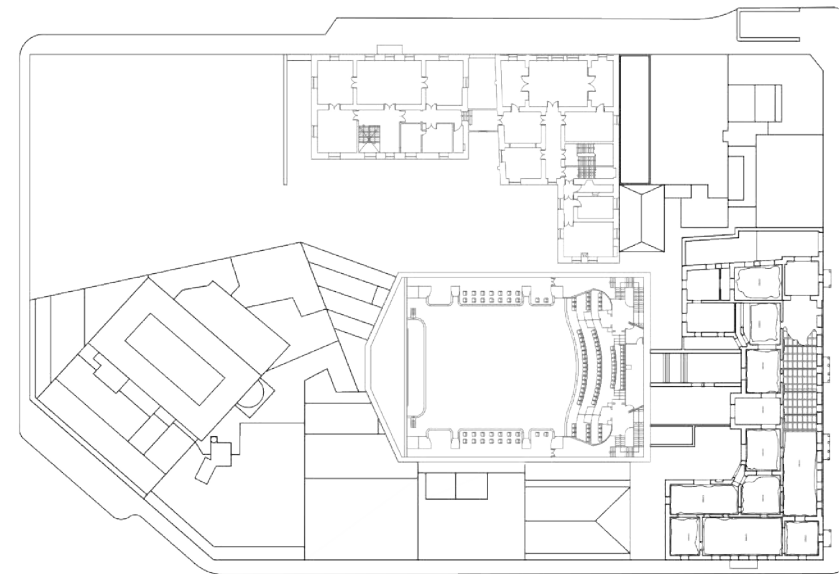
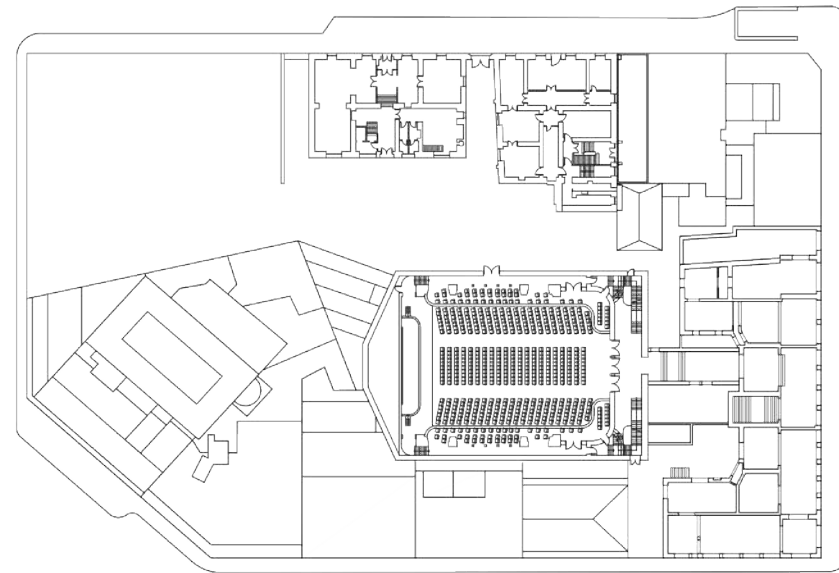
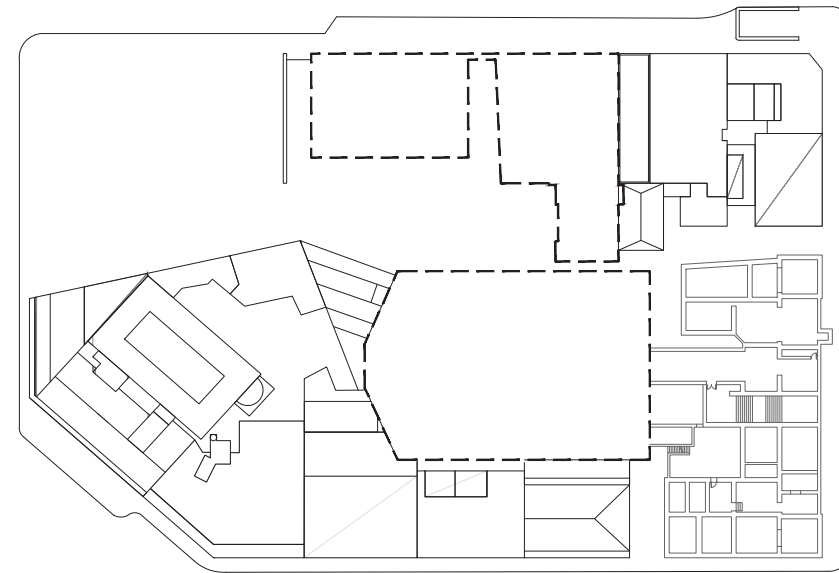
ΟΨΗ ΕΠΙ ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΑΛΑ

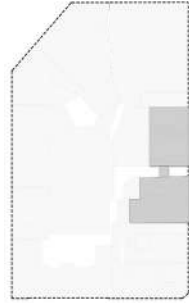
ΤΟΜΗ ΕΠΙ ΣΤΑΔΙΟΥ ΜΕΤΑ

ΤΟΜΗ ΕΠΙ ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΑΔΑ ΜΕΤΑ

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 5, 7

«ΤΟ ΠΑΛΑΙΟ ΠΑΛΑΤΙ»

Το κτίριο στην οδό Παπαρρηγοπούλου 7, υπαγόταν επίσης στον τραπεζίτη Σταμάτιο Δεκόζη Βούρο (1792-1881), μαζί με το προαναφερόμενο κτιριακό συγκρότημα στην οδό Σταδίου. Το συγκεκριμένο νεοκλασικό ανεγέρθη το 1833 σε σχέδια των γερμανών αρχιτεκτόνων Gustav-Adolph Lueders (1805-1880) και Joseph Hoffer. Η οικία ολοκληρώνεται το 1834 και εδραιώνεται ένα διώροφο κτίριο πρώιμου νεοκλασικού ρυθμού με πρόσοψη σε τριμερή διάταξη. Η τριμερής διάταξη της πρόσοψης γίνεται διακριτή από τους πεσούς του ορόφου με τα ευθύγραμμα επίκρανα, οι οποίοι μαζί με το μπαλκόνι στο κέντρο τονίζουν τον κάθετο άξονα του κτηρίου. Στον αντίποδα ο οριζόντιος άξονας αποδίδεται με την οριζόντια κορνίζα που διατρέχει την πρόσοψη στο ύψος του προβόλου, χαρακτηριστική του νεοκλασικού ρυθμού.

Γύρω στο 1837, ο πρώτος βασιλιάς του ελληνικού κράτους Όθωνας, γυρίζοντας στην Αθήνα, μετά τον γάμο του με την δούκισσα του Όλντενμπουργκ Αμαλία (1818-1875) στη Βαυαρία το 1836, νοικιάζει την οικία Βούρου και τις πλαϊνές οικίες Μαστρονικόλα και Γεωργίου Αφθονίδη (1789- 1867) (η ημιτριώροφη οικία)(δεν σώζονται σήμερα – ήταν στο σημερινό κενό οικόπεδο που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση οικοδομικών υλικών), με σκοπό να φιλοξενήσει μέχρι το 1843 το βασιλικό ζεύγος. Η βασίλισσα Αμαλία οργανώνει τον κήπο του προσωρινού τους παλατιού που διέτρεχε τη σημερινή πλατεία Κλαυθμώνος μέχρι την πλατεία Κολοκοτρώνη καθώς στο πίσω μέρος του παλατιού κατέχει ιπποστάσιο που αργότερα αντικαταστάθηκε από την έκταση του «Αττικόν»

Η δημιουργία του βασιλικού νομισματοκοπείου και σφραγιστηρίου από τον αρχιτέκτονα Έντουαρτ Σάουμπερτ αναβαθμίζει ακόμα περισσότερο την οικία Δεκόζη Βούρου ως τοποθεσία, το οποίο προηγουμένως στεγαζόταν μαζί με το Υπουργείο Οικονομικών στο βορειανατολικό κομμάτι του τετραγώνου.

Ο αρχιτέκτονας Ιωάννης Τραυλός αποκατέστησε το πρώην “ανάκτορο” στην αρχική μορφή της οικίας Βούρου το 1950. Από τότε λοιπόν, οι Αθηναίοι πολίτες συνήθιζαν να αποκαλούν το νεοκλασικό, όπως είναι λογικό, το «Παλιό Παλάτι», ένα ιστορικό πλέον μνημείο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αφού υπήρξε η πρώτη κατοικία του βασιλικού ζεύγους.

Το «ΝΕΟ ΚΤΙΡΙΟ»

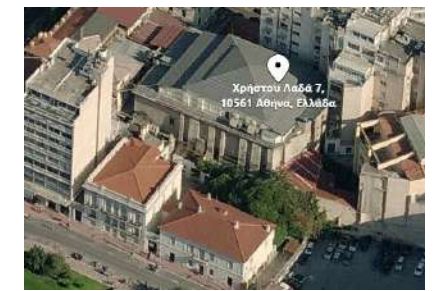
Το διπλανό κτίριο στην οδό Παπαρρηγοπούλου 5 οικοδομείται αρχικά από το μηχανικό Γεράσιμο Μεταξά, διαφοροποιείται από την αρχική οικία του Δεκόζη, διότι από το 1916 υπόκειται σε μεγάλη αναμόρφωση εκλεκτιστικού ρυθμού από τον αρχιτέκτονα Αναστάσιο Χέλμη. Φιλοξένησε πέντε μέλη της οικογένειας του Σταμάτιου Δεκόζη Βούρου. Το 1950, το αρχοντικό Σταμάτη Δεκόζη Βούρου, καθώς και η διπλανή οικία του γιού του Κωνσταντίνου, που φιλοξένησε ακόμα πέντε συγγενικά μέλη της οικογένειας, ανακαινίστηκαν από τον αρχιτέκτονα Ιωάννη Τραυλό. Αυτό το δεύτερο κτίριο, σήμερα, ως τμήμα του Μουσείου της Πόλεως των Αθηνών, φιλοξενεί τις αναμνήσεις της οικογένειας Δεκόζη Βούρου και αποτελεί ένα δείγμα του αστικού τρόπου ζωής στην Αθήνα του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα.

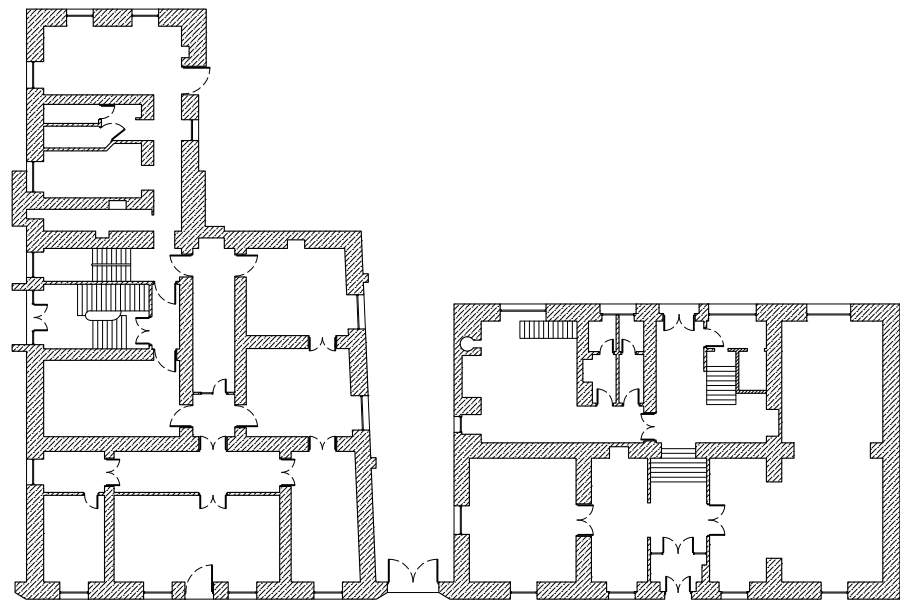

Το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών
Οι συλλογές του Μουσείου

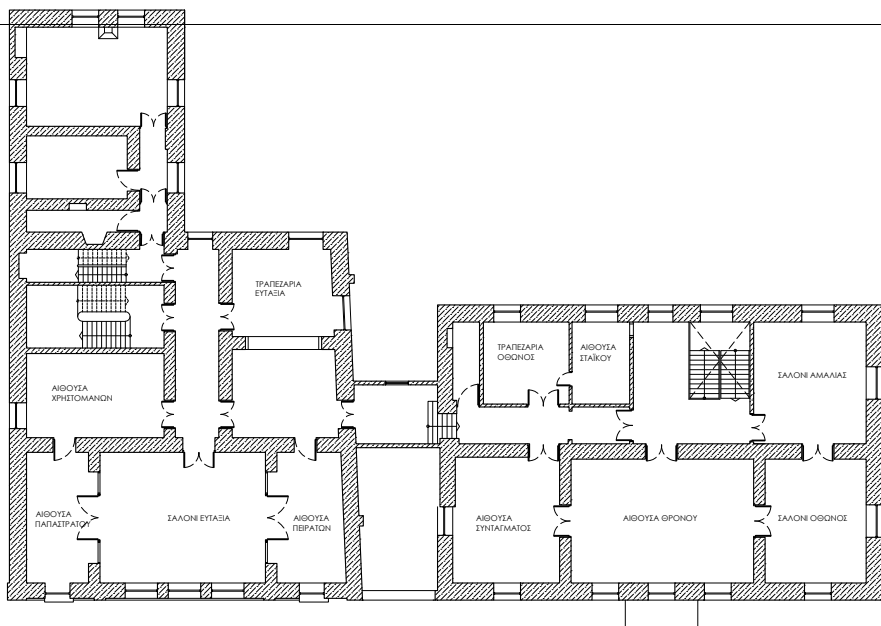
Το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών είναι ένα μουσείο που καταγράφει την πορεία μιας νεότερης Αθήνας και διατηρεί στοιχεία της πολιτιστικής της κληρονομιάς, κυρίως του 19ου και 20ου αιώνα. Στεγάζεται σε δύο από τα παλαιότερα κτίρια της ελληνικής πρωτεύουσας επί της οδού Παπαρρηγοπούλου στον αριθμό 5 και 7. Ιδρύθηκε από τον Λάμπρο Ευταξία, συγγενικό πρόσωπο του Σταμάτιου Δεκόζη Βούρο, το 1973 και άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό το 1980. Λόγω του «παλαιού παλατιού» ο πρώτος όροφος του κτιρίου στην οδό Παπαρρηγοπούλου 7 είναι αφιερωμένος στη μνήμη του βασιλικού ζεύγους. Το κτίριο επί της οδού 1. Παπαρρηγοπούλου 5, συνδέεται μέσω κλειστής γέφυρας με το προηγούμενο, από τον αρχιτέκτονα Γεράσιμο Μεταξά το 1859 και σήμερα περιλαμβάνει αίθουσες με έπιπλα εποχής και Πινακοθήκη.

Γενικότερα, παρουσιάζονται τεκμήρια της ιστορίας της Αθήνας από τη Φραγκοκρατία μέχρι και σήμερα, με το κυριότερο μέρος της συλλογής να επικεντρώνεται στο 19ο αι. Επιπρόσθετα, προβάλλεται το γύψινο πρόπλασμα (μακέτα) της Αθήνας του 1842, σε σχέδια του Ιωάννη Τραυλού, στο οποίο διακρίνονται μνημεία, κατοικίες καθώς και δημόσια κτίσματα στην περίοδο ανοικοδόμησης της πόλης. Ακόμα, το υπερμεγέθες επιβλητικό έργο: Πανόραμα της Αθήνας του Αυγούστου Φερδινάρδου Στάντμαν (August Ferdinand Stademann, 1791-1873) το 1841 και γενικότερα εκτίθονται πίνακες, χαρακτηριστικά, γλυπτά, ιστορικά έπιπλα και αντικείμενα, χαλιά, μουσικά όργανα, φωτογραφίες, ιστορικά κείμενα, σπάνια βιβλία και ενθυμιάματα. Ο σημερινός κήπος του Μουσείου της Πόλεως των Αθηνών αποτελεί ένα μικρό μόνο μέρος, εκείνου του μεγάλου κήπου. Παραμένει όμως μία μοναδική μικρή όαση στο κέντρο της Αθήνας, με ζωντανό ακόμα τον φούνικα που φύτεψε η Αμαλία.

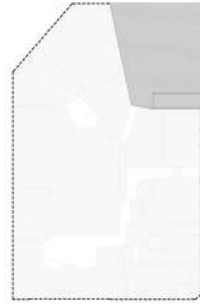

ΚΑΤΟΥΗ ΓΣΟΓΕΙΟΥ

ΟΥΗ

“ΠΑΛΑΙΟ” ΠΑΛΑΤΙ ΟΘΩΝΑ & ΑΜΑΛΙΑΣ

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 5, 7

ΚΕΝΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ, ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η οικία Αφθονίδη (η ημιτριώροφη οικία, κατεδεδεισμένη σήμερα) χρησιμοποιήθηκε ως κατοικία του βασιλικού ζεύγους, ενώ το μέγαρο Βούρου αποτέλεσε τις αίθουσες υποδοχής με τη βοήθεια του Βαυαρού αρχιτέκτονα Hoch, ο οποίος ενοποίησε τα δύο κτίρια με τη χρήση γέφυρας.

Η αποκατάσταση του κτιρίου, στην αρχική του μορφή, έγινε από τον αρχιτέκτονα Ιωάννη Τραυλό (1908-1985) το 1950. Έξω από το «Παλαιό Παλάτι» έλαβε χώρα και η δεύτερη υποδοχή του βασιλικού ζεύγους το 1837.

ΠΑΛΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ : ΥΠΛΑΘΡΙΟ PARKING

ΑΔΕΙΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΤΩΡΑ:
ΑΠΟΘΗΚΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΤΩΡΑ:
ΑΠΟΘΗΚΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

ΟΙΚΙΑ ΑΦΘΟΝΙΔΗ 1896

Πηγή: athenscitymuseum.gr

«NEUES MUSEUM»
David Chipperfield, Berlin, 2009

Το Neues Museum βρίσκεται στο Museum Island στο Βερολίνο, ολοκληρώθηκε αρχικά το 1849 και βομβαρδίστηκε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και έκτοτε είχε εγκαταλειφθεί δίχως την πρόνοια για ανακατασκευή ή συντήρηση.

Η προσέγγιση των Chipperfield και Hargar για το βομβαρδισμένο μουσείο αποσκοπεί στην διατήρηση και ανάδειξη των αλλαγών που έχει υποστεί ένα κτήριο αρχικά από ένα τόσο καθοριστικό γεγονός αλλά και από την σταδιακή φθορά του χρόνου. Αντί να το επαναφέρει στην αρχική του κατάσταση, επέλεξε να αναδείξει το στοιχειωμένο περιβάλλον με ένα τρόπο που φέρνει στο προσκήνιο τα εύθραυστα ίχνη της ιστορίας σε όλα τα σημεία του κτηρίου – τα τοιχώματα, τα δάπεδα, τις οροφές, τα ανοίγματα – και σε πολλαπλά επίπεδα όρασης. Με αναφορά στην πρωτοποριακή κατεύθυνση των Franco Albini και Carlo Scarpa και τις μεταπολεμικές ανακαινίσεις μουσείων στην Ιταλία, το Neues Museum αντικατοπτρίζει την προστασία των ερειπωμένων στοιχείων του χώρου και το «πάγωμα» στο χρόνο σε μία τραυματική περίοδο για την πόλη του Βερολίνου.

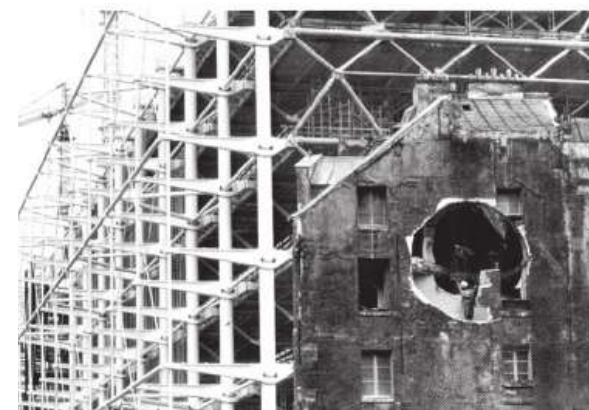
«Δεν είναι μόνο οι καταστροφικές επιπτώσεις του πολέμου αλλά και η φυσική διάβρωση των τελευταίων 60 χρόνων. Κάθε δωμάτιο του μουσείου αντιμετωπίστηκε με βάση τον αρχικό σχεδιασμό του 19ου αιώνα ενώ πολλά τέτοια στοιχεία διατηρήθηκαν σε αυτή την κατάσταση»

«CONICAL INTERSECT»
Gordon Matta-Clark, Paris, 1975

Το 1975 με αφορμή την παριζιάνικη Biennale, ο Gordon Matta-Clark εξέφρασε στον αρχιτεκτονικό κόσμο τον προβληματισμό του σχετικά με την φθορά αστικών επεμβάσεων στον ιδιωτικό αλλά και δημόσιο χώρο. Τη χρονιά που το κέντρο Georges Pompidou βρισκόταν ακόμα υπό κατασκευή ο Matta-Clark άνοιξε μια σειρά από τρύπες σε κτήρια παριζιάνικης αρχιτεκτονικής του 17ου αιώνα που βρισκόταν σε μία γειτονιά η οποία βρισκόταν σε κατάσταση κατεδάφισης με σκοπό την ανάδειξη του κέντρου Pompidou. Μέσα από τις τρύπες αυτές φαίνεται η πορεία της κατασκευής του μοντέρνου κτηρίου και η παρουσίασή τους στη Biennale παρουσιάζεται ως ένα ειρωνικό σχόλιο γύρω από τον χαρακτήρα της αστικής ανάπτυξης καθώς και τον ρόλο και την επιρροή που μπορεί να ασκήσει η τέχνη σε αυτήν.

Ο Matta-Clark είναι υποστηρικτής ότι το ίδιο το κτήριο καθιστά ένα έργο τέχνης. Με τον κατάλληλο χειρισμό και τη δημιουργία αυτών των στρογγυλών οπών διαμέτρου 4 μέτρων μέσα στη χαοτική μορφή των γκρεμισμένων τοίχων και των ερειπίων, το κενό μπορεί να πυροδοτήσει έντονα νοητικά και συγκινησιακά συναισθήματα, να αποτελέσει κάθε είδους δήλωση και να προκαλέσει κριτική η οποία μπορεί ενδεχομένως να αποτελέσει και μία πράξη «εναντίωσης» στο σύστημα.

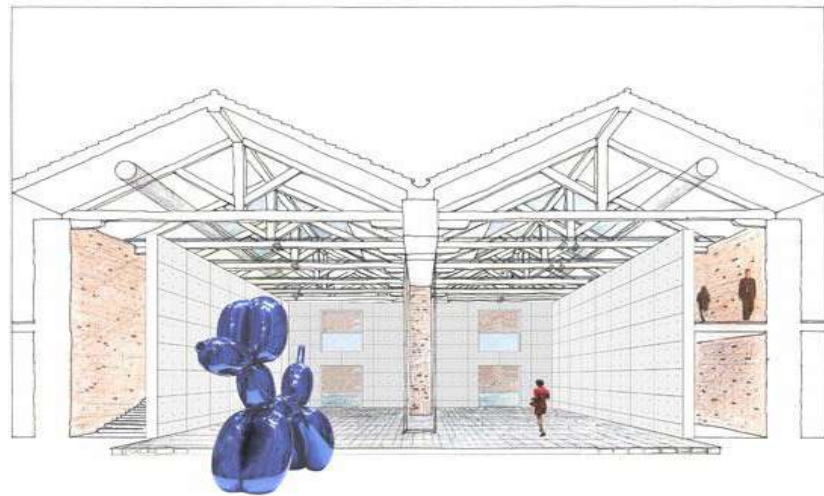

«PUNTA DELLA DOGANA»
Tadao Ando, Venice, 2007

Το κτηριακό συγκρότημα ολοκληρώθηκε το 1682 και έπαιξε σημαντικό ρόλο για την ιστορία της πόλης της Βενετίας μέχρι τα τέλη του 1980. Έπειτα εγκαταλείφθηκε και για τις επόμενες δυο δεκαετίες παρέμεινε αδρανές και ανεκμετάλλευτο μέχρι το 2007 όπου η ανακατασκευή του ανατέθηκε στον Tadao Ando για να μετατραπεί σε έναν σύγχρονο εκθεσιακό χώρο.

Η αποκατάσταση του συγκροτήματος Punta della Dogana δεν έγινε με αφετηρία επεμβατικές προσθήκες που τροποποιούν και αλλοιώνουν το χαρακτήρα του κτηρίου που «χτίστηκε» και διαμορφώθηκε με την πάροδο των ετών. Δίχως να υπάρχει μια ομαλή μετάβαση μεταξύ του αρχικού πυρήνα του κτηρίου και των νέων προσθηκών, ο Ando ορίζει όγκους και επίπεδα μεταξύ των ήδη υπαρχουσών δομών του παλιού κτηρίου ως διαχωριστικές προθήκες. Χρησιμοποίησε γυάλινα και μεταλλικά πετάσματα στα ανοίγματα του κτηρίου προς την προκυμαία ως παραπομπές στα έργα του Carlo Scarpa στην Piazza san Marco. Στην Punta della Dogana τα παλιά και νέα στοιχεία αλληλοσυμπληρώνονται και τονίζουν τον άρρηκτο δεσμό μεταξύ της αρχαίας ιστορίας του κτηρίου, της παρούσας συνθήκης του καθώς και της μελλοντικής εξέλιξής του.

«Αυτό το κτήριο έχει επιπλεύσει στο νερό από τον 15ο αιώνα και είναι βασική μου πρόθεση να το κάνω να επιπλέει και προς το μέλλον»

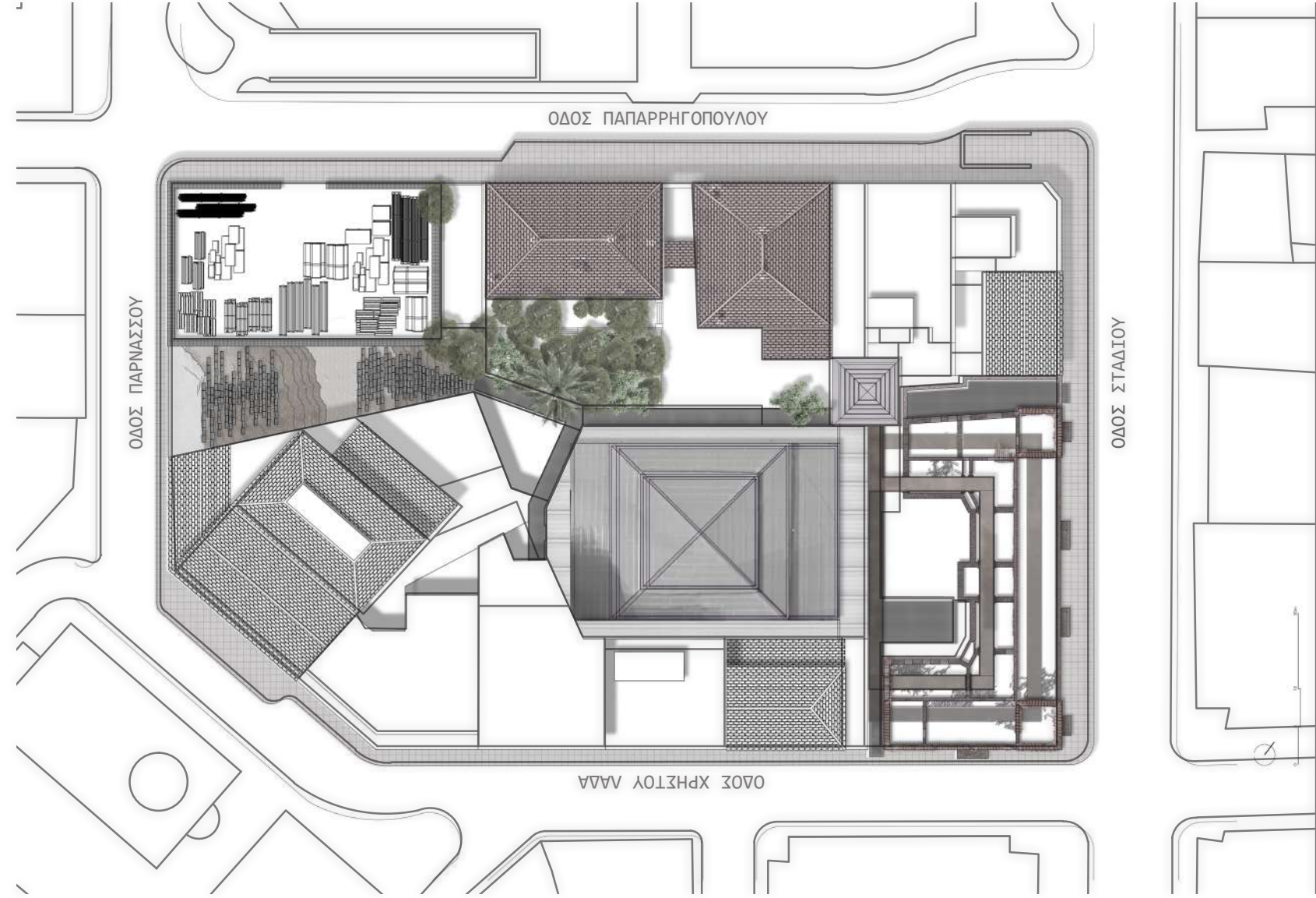

«CASTELLO DEI DORIA A DOLCEACQUA»
LD + SR architetti, Dolceaqua, 2012

Το κάστρο της Βόρειας Ιταλίας μετά από μια σειρά αμφιλεγόμενων παρεμβάσεων στις αρχές του 20ου αιώνα η αρχιτεκτονική ομάδα των LD + SR architetti ανέλαβε το 2012 την αποκατάσταση και ενοποίηση ορισμένων τμημάτων των εξωτερικών τειχών του κάστρου, των ανοιχτών χώρων που βρίσκονται διάχυτοι στο συγκρότημα. Αυτό επιτυγχάνθηκε με τη δημιουργία ενός συστήματος μονοπατιών που οδηγούν τον περιπατητή να ανακαλύψει διαφορετικά σημεία αντίληψης για τοπία που περιβάλλουν το ερείπιο. Η ιδιαίτερη αξία του εν λόγω χώρου είναι η στενή σχέση μεταξύ αυτού και του τοπίου το οποίο το περιβάλλει.

Το έργο αυτό επιδιώκει στη βελτίωση της ήδη ευνοημένης θέσης του κάστρου και την πρόκληση προς τον επισκέπτη να ανακαλύψει κλειστούς χώρους που δημιουργήθηκαν μέσα στα ελάχιστα τμήματα του κτηρίου που επέζησαν από τους πολλαπλούς βομβαρδισμούς και πυρκαγιές μέσα στα χρόνια. Καθώς το κτίσμα βρισκόταν σε αρκετά άσχημη στατική κατάσταση και χρειάστηκε έντονες δομικές ενισχύσεις, αυτές έγιναν με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται σαν κομμάτι της αρχιτεκτονικής σύλληψης του έργου που αναλόγως με την θέση τους έχουν μετατραπεί σε μονοπάτια, περάσματα, πρόσθετα τμήματα τμημάτων τειχών που λείπουν ή έχουν πέσει.

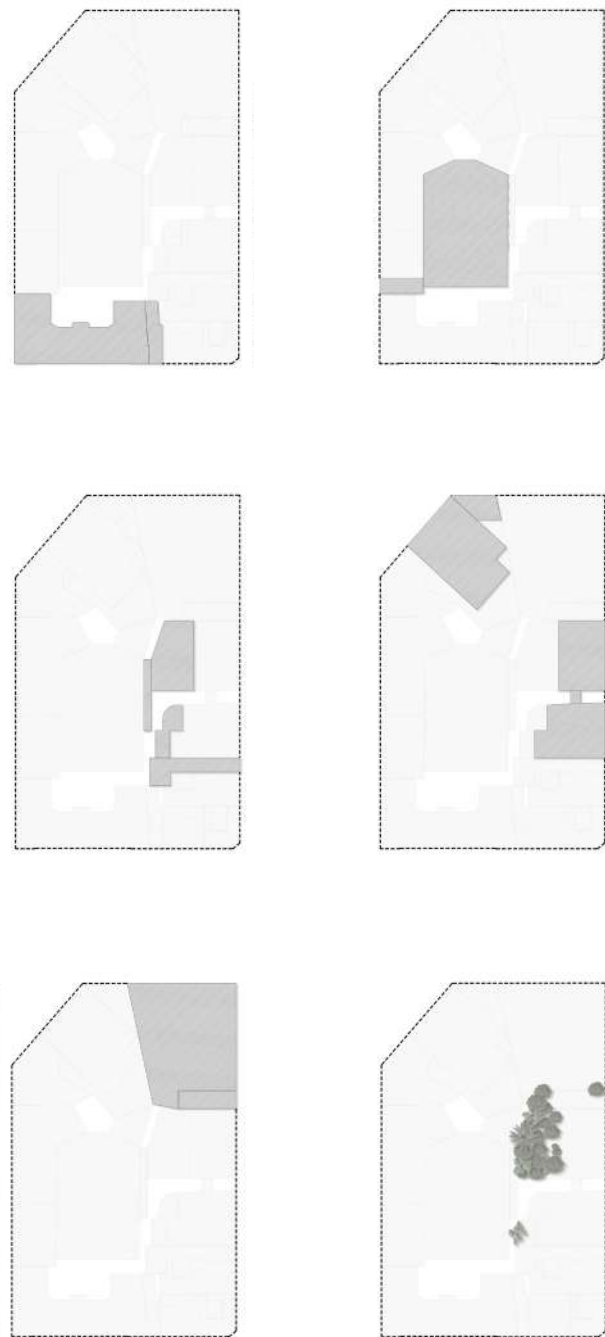

ΠΡΟΤΑΣΗ | ΕΠΕΜΒΑΣΗ

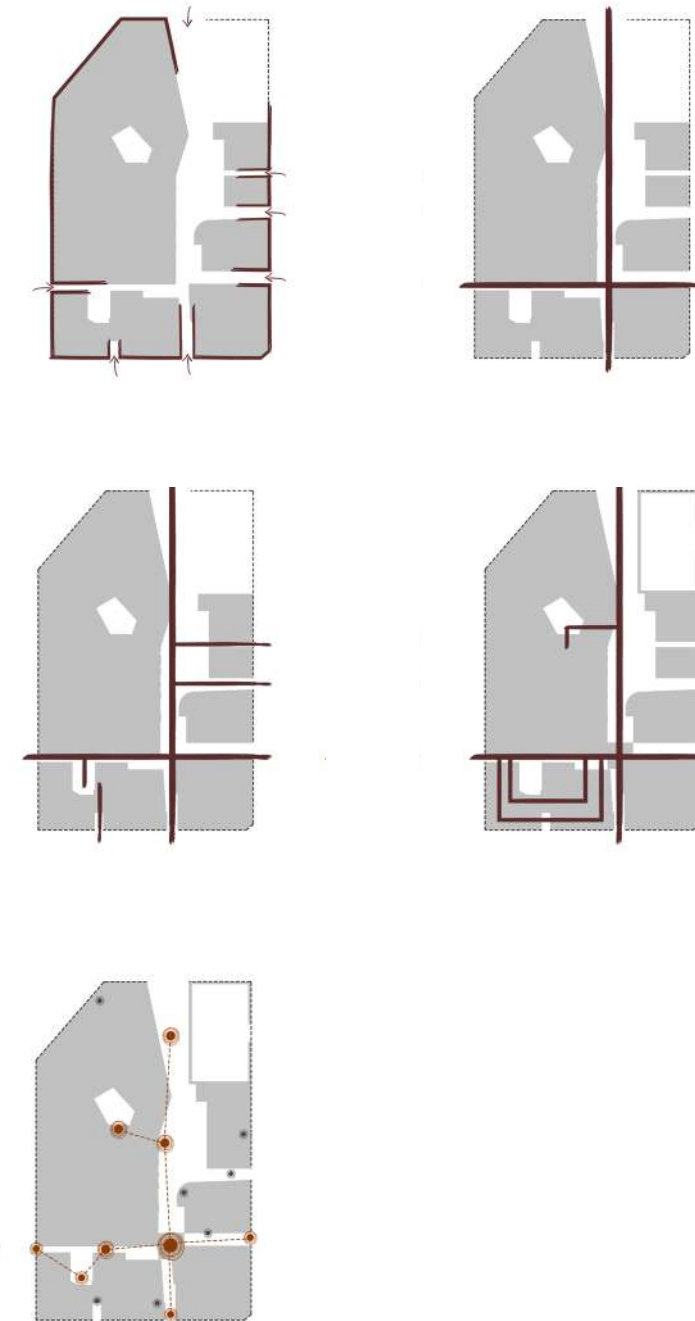
Αποτύπωση οικοδομικού τετραγώνου

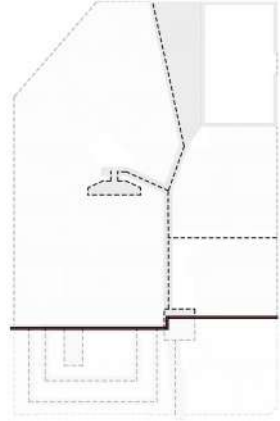
Μέσα σε έναν αστικό ιστό, οι δομικές μεταβολές διακρίνονται τις περισσότερες φορές με χαρακτηριστικά **φθοράς**, **υλικότητας** και με την **ερείπωση δομών**, δηλαδή την **εγκατάλειψη ενδεχομένως της αρχικής λειτουργίας** ενός οικοδομήματος με πιθανό αποτέλεσμα την αλλαγή της ταυτότητάς του. Το υπό εξέταση οικοδομικό τετράγωνο περιλαμβάνει διαφορετικές τυπολογίες κτιρίων που διαχωρίζονται ανάλογα με τη χρήση και τη λειτουργία τους. Μέσα σε αυτό είναι διακριτά πολλά από τα χαρακτηριστικά που μπορεί κάποιος να δει σε ολόκληρη την πόλη της Αθήνας. Το οικοδομικό τετράγωνο έχει ενεργή ζωή μέσα στην πόλη, ενώ ταυτόχρονα υπάρχουν κομμάτια του που έχουν παραμείνει στάσιμα στην πορεία και τη φθορά του χρόνου, θυμίζοντας στους περαστικούς τα πιο βαθιά τραύματα της Αθήνας.

Σχετικά με τον σχεδιασμό

Βασικό έναυσμα για τη σχεδίαση διαδρομών στον ακάλυπτο χώρο του οικοδομικού τετραγώνου αποτελούν οι δύο κύριοι άξονες που διασχίζουν εγκάρσια τις οδούς που το περιβάλλουν. Ο άξονας Α εκτείνεται από την οδό Χρήστου Λαδά έως την οδό Παπαρρηγοπούλου, παράλληλος στις οδούς Σταδίου και Παρνασσού. Με αφορμή την πλαϊνή είσοδο του κινηματοθεάτρου Αττικών, καθώς και την επιβλητική αριστερή είσοδο του Μουσείου της Πόλης των Αθηνών, η οποία είναι εδώ και καιρό σκοπίμως κλειστή, δημιουργούμε μια οριζόντια ισόγεια διάνοιξη η οποία εμπεριέχει κάποιες στάσεις - viewpoints που δίνουν την ευκαιρία στον επισκέπτη να ενημερωθεί για τα επιμέρους ιστορικά ανενεργά κτίρια.

ΑΞΟΝΑΣ Α

Ξεκινώντας από την είσοδο της οδού Χρ. Λαδά, το πρώτο viewpoint συγκροτεί μια πλατφόρμα η οποία είναι τοποθετημένη στον υπαίθριο χώρο του καμμένου ερειπίου. Πέρα από την επιβλητικότητα του καμμένου κελύφους και των πεσμένων μπαζών. Η διαδρομή συνεχίζεται διαπερνώντας το διάδρομο ανάμεσα στο φουαγιέ και την είσοδο στο κτίριο του Αττικόν δίνοντας τη δυνατότητα στον περπατητή να τοποθετηθεί στην καρδιά του οικ. τετραγώνου.

Από την μία πλευρά, αντικρίζει την παλιά καφετέρια και ακριβώς δίπλα το επιβλητικά διακοσμημένο φουαγιέ του κινηματογράφου στα οποία έχουν τοποθετηθεί μεγάλες προθήκες/τζαμαρίες, για να αναδειχθεί η αντίθεση της κατακρεουργημένης όψης και της ανέπαφης κατάστασης του προθαλάμου του Αττικόν.

Αντίστοιχα, το Αττικόν παρουσιάζεται σαν έκθεμα με την προσθήκη μιας γυάλινης τζαμαρίας ακριβώς στο άνοιγμα της κεντρικής εισόδου του.

Έπειτα καταλήγουμε στο Meeting Point, όπου διασταυρώνονται οι δύο άξονες. Αποτελείται από ελαφριά μεταλλική κατασκευή με σκοπό να εξυπηρετεί το κοινό να κινηθεί προς όποια κατεύθυνση επιθυμεί. Πιο συγκεκριμένα, έχει την επιλογή να ανέβει στον κάθετο άξονα όπου εκτυλλίσσονται οι υψομετρικές διελεύσεις. Εάν συνεχίσει στο χώρο του ισογείου μπορεί να κατευθυνθεί στην καφετέρια που προϋπάρχει στον ακάλυπτο χώρο μεταξύ του Αττικόν και του Μουσείου της Πόλεως είτε να συνεχίσει προς την κλειστή στοά του μουσείου, να το επισκεφτεί από την πλαϊνή είσοδό του και τέλος να εξέλθει στην οδό Παπαρρηγοπούλου.

Με σκοπό την ολοκληρωμένη εμπειρία περιήγησης ανάμεσα στα κενά του οικοδομικού τετραγώνου, διαμορφώθηκε και ο κάθετος στο οικοδομικό τετράγωνο Άξονας Β όπου οι κύριες εισοδοί του βρίσκονται σχεδόν αντικριστά στις οδούς Παρνασσού και Σταδίου.

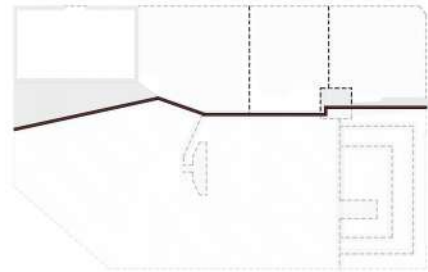
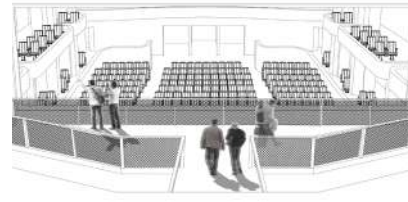
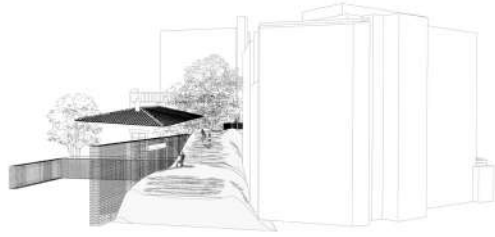
Το κενό οικόπεδο “φιλοξενεί” τα μέσα κατασκευής των δημοσίων έργων που λαμβάνουν χώρα στο κέντρο της Αθήνας. Η είσοδος προς το εσωτερικό του τετραγώνου καταλαμβάνει ένα μέρος στην νοτιανοτολική πλευρά του οικοπέδου, ενώ παράλληλα στο υπόλοιπο συνεχίζεται κανονικά η χρήση του ως αποθήκη οικοδομικών υλικών.

Στο οικόπεδο παρατηρήθηκε ένα ύψωμα το οποίο κατευθύνεται νοητά προς το εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου, το οποίο “τονίζεται” με τη δημιουργία σκαλοπατιών από υλικά που προϋπάρχουν ήδη στο οικόπεδο, όπως πλίνθους, δοκάρια κλπ, κατάλληλα σχεδιασμένα για ένα επαρκές πάτημα, τα οποία εισχωρούν μέσα στον υπάρχων χωμάτινο λόφο. Η διαφοροποίηση από το εργατικό οικόπεδο διαμορφώνεται από μία μεταλλική περίφραξη πάχους 1μ. Που αποσκοπεί στην διαφύλαξη των εργαζομένων, των υλικών καθώς και των επισκεπτών. Μέσα στο πλαίσιο της περίφραξης εμπεριέχονται διάφορα οικοδομικά υλικά με σκοπό την ανάδειξη της εισόδου και τον ασφαλή διαχωρισμό της από τη χρήση του οικοπέδου. Στο μέσο των σκαλοπατιών βρίσκεται ένα άνοιγμα της περίφραξης που δημιουργεί ένα πλαίσιο – μία προοπτική προς την πλατεία Κλαυθμώνος που αναδεικνύει

την αντίθεση στα οικοδομικά υλικά και την πυκνή βλάστηση της πλατείας. Συνάμα αναδιπλώνονται κάποιες πληροφορίες για το κενό οικόπεδο το οποίο έχει μια εξίσου μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά, παρά την αστοιχειώτη μορφή του.

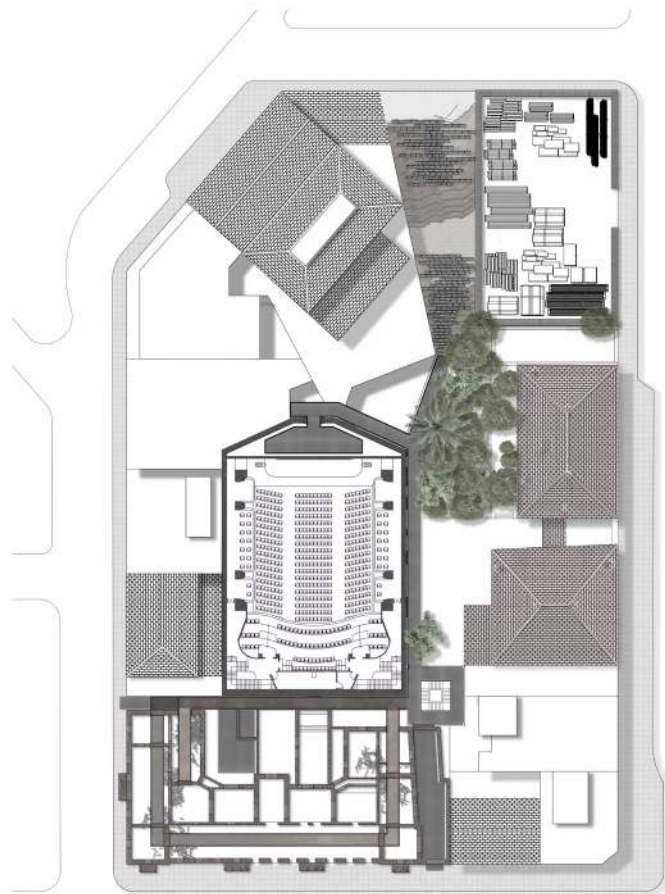
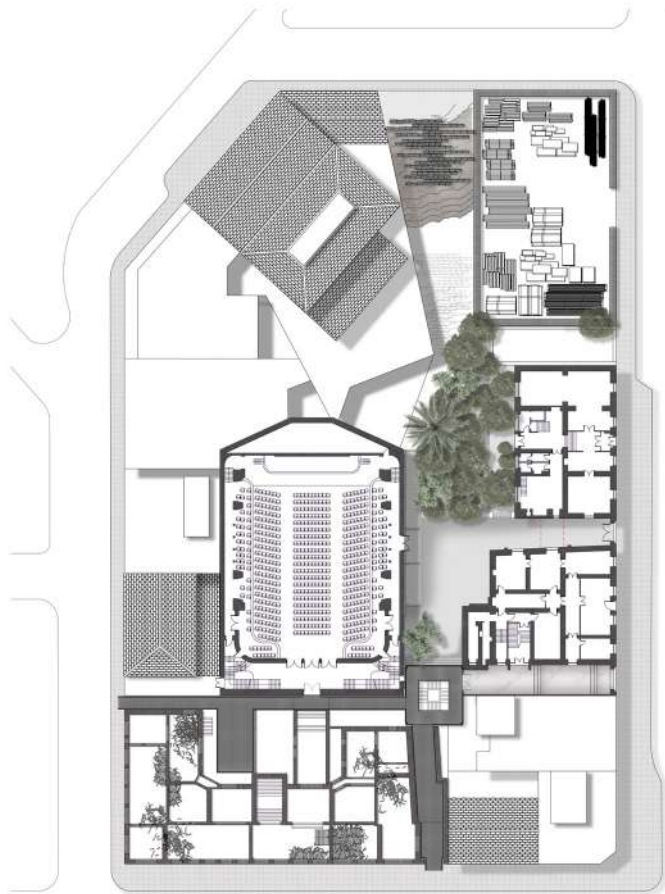
Κατόπιν, η διαδρομή συνεχίζεται προς τον πυρήνα του οικοδομικού τετραγώνου, στο Αττικό, όπου με το πρόσθιο άνοιγμα που διαμορφώθηκε στο κτίριο, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να εισχωρήσει στο σημείο της σκηνης και συγκεκριμένα πίσω από την κινηματογραφική οθόνη. Ο επισκέπτης βρίσκεται αντικριστά με τον άδειο κινηματογράφο που έχει μείνει ανέπαφος στο χρόνο και την καταστροφή. Γίνεται νοητά ο/η πρωταγωνιστής του χώρου, σε μια παράσταση χωρίς κοινό, μένει μόνο να θαυμάζει από αυτόν τον χώρο-φάντασμα την αρχιτεκτονική υπεροχή και την ανέγγιχτη μορφή του μέσα στο χρόνο.

Βγαίνοντας από το Αττικό και συνεχίζοντας προς το εσωτερικό, διασχίζει την έξαρση πρασίνου που βρίσκεται πίσω από το Μουσείο της Πόλης στον χώρο της υπάρχουσας καφετέριας ξεχωρίζοντας από την συμφόρηση των αστικών μπλοκ. Έπειτα η διαδρομή συνεχίζεται παράλληλα με την εξωτερική δυτική πλευρά του κινηματογράφου καταλήγοντας στο meeting point. Στον συγκεκριμένο όροφο και στους άνωθεν ορόφους υφίσταται η διαδρομή που κατευθύνεται προς το εσωτερικό του καμμένου ερειπίου της οδού Σταδίου.

ΑΞΟΝΑΣ Β

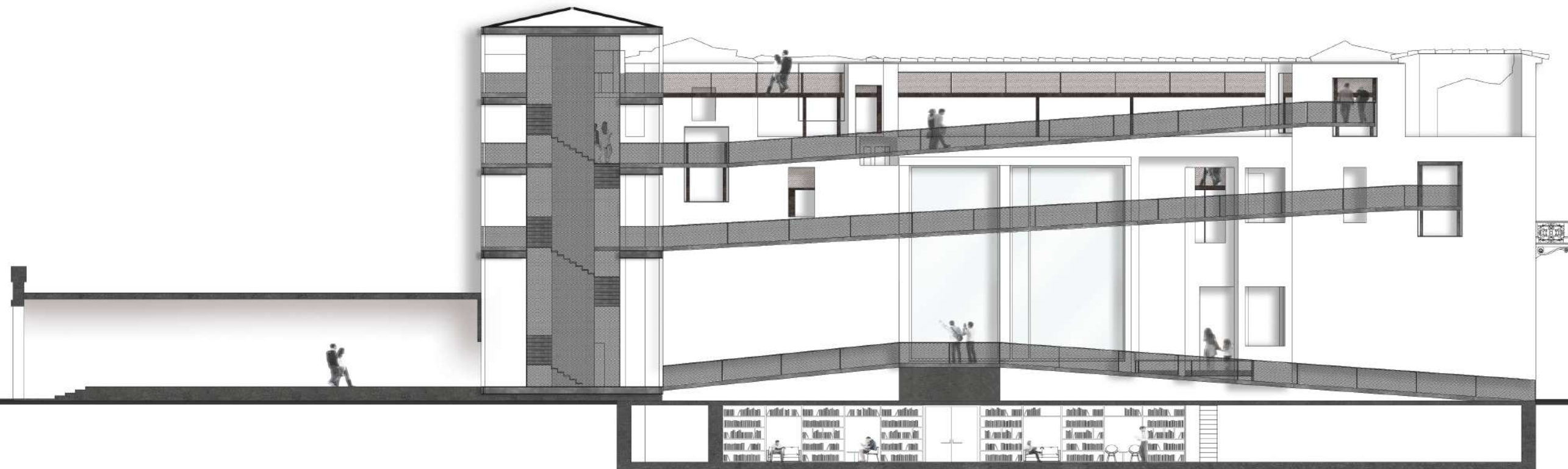

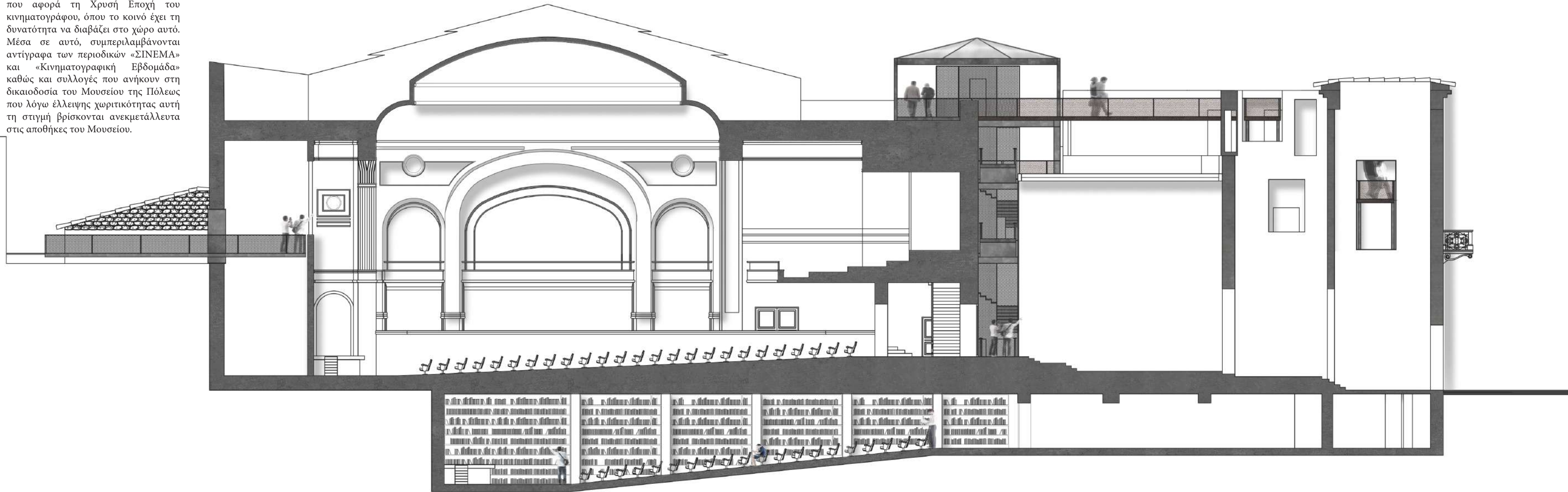

TOMH AEONAB

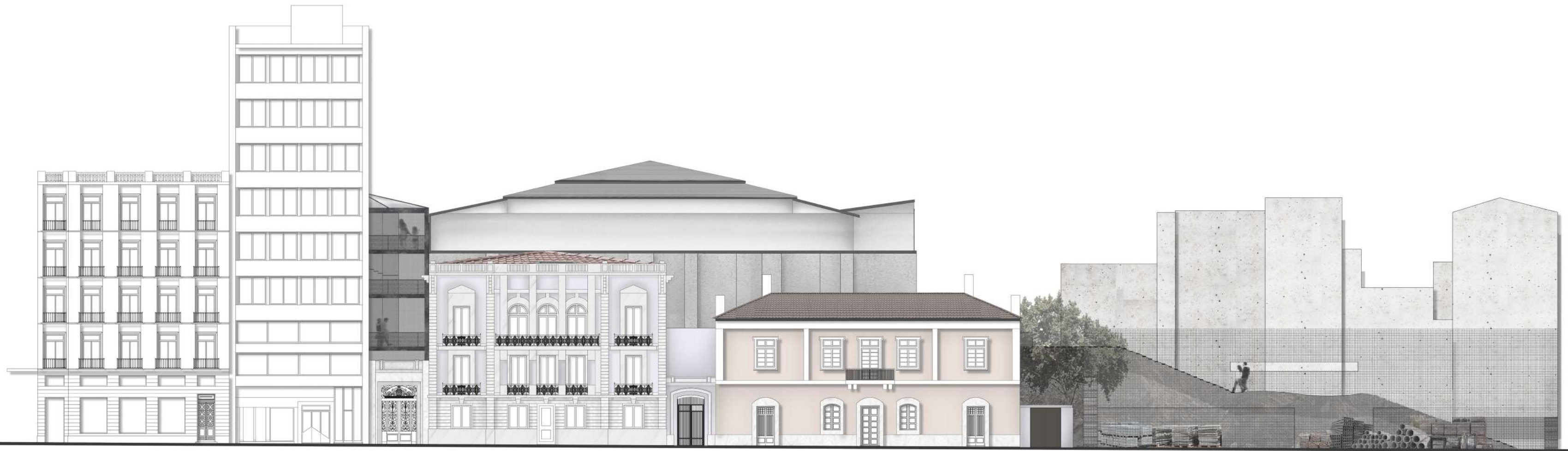
Όσον αφορά τον μεταγενέστερο κινηματογράφο Απόλλων, ο οποίος παραμένει εξίσου άθικτος στο υπόγειο του καμμένου κτιρίου, μετατρέπεται σε μία στάση εφησυχασμού και μελέτης φιλοξενώντας βιβλιογραφικό αρχείο που αφορά τη Χρυσή Εποχή του κινηματογράφου, όπου το κοινό έχει τη δυνατότητα να διαβάζει στο χώρο αυτό. Μέσα σε αυτό, συμπεριλαμβάνονται αντίγραφα των περιοδικών «ΣΙΝΕΜΑ» και «Κινηματογραφική Εβδομάδα» καθώς και συλλογές που ανήκουν στη δικαιοδοσία του Μουσείου της Πόλεως που λόγω έλλειψης χωρικότητας αυτή τη στιγμή βρίσκονται ανεκμετάλλευτα στις αποθήκες του Μουσείου.

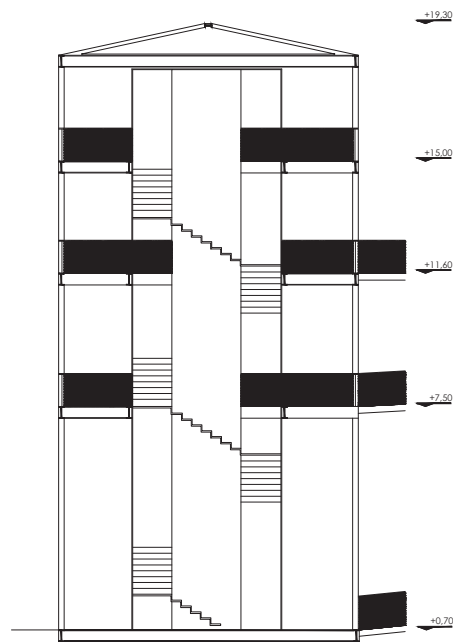
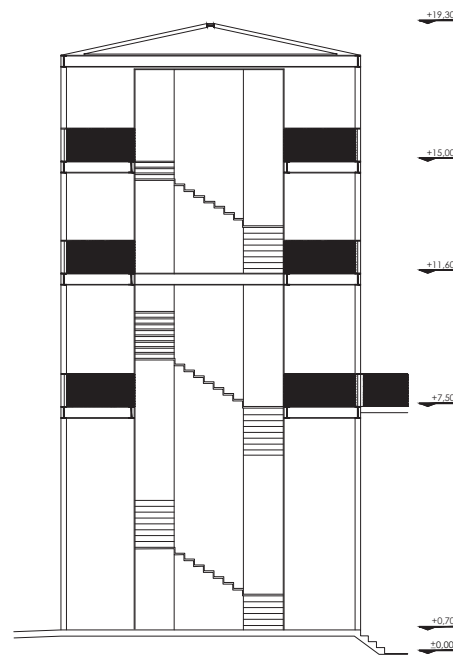
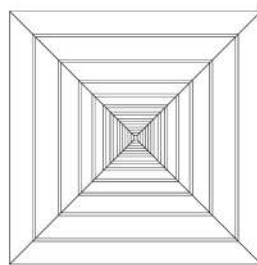
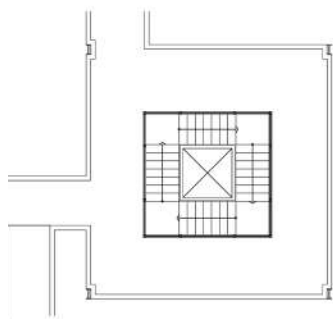
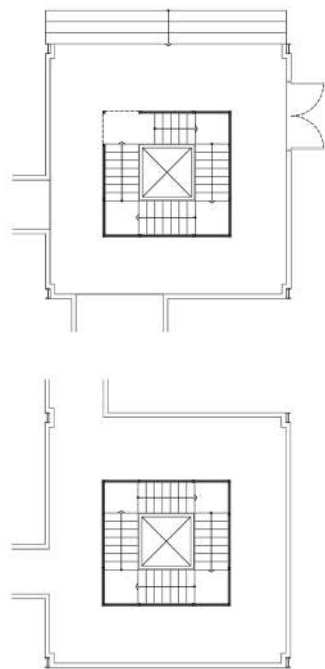

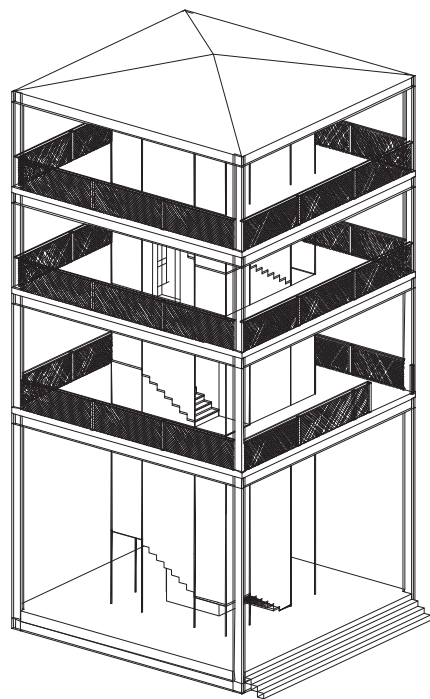

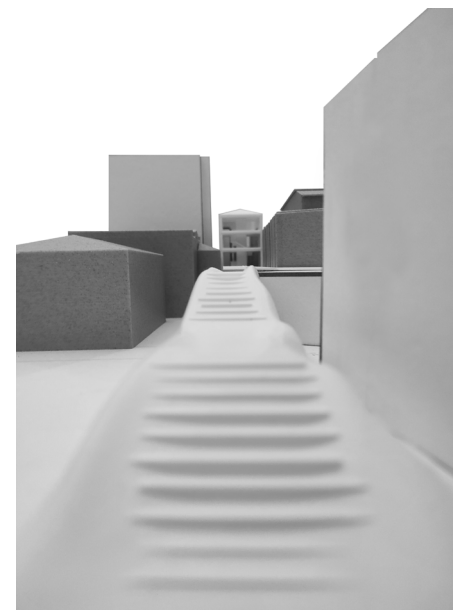
MEETING POINT

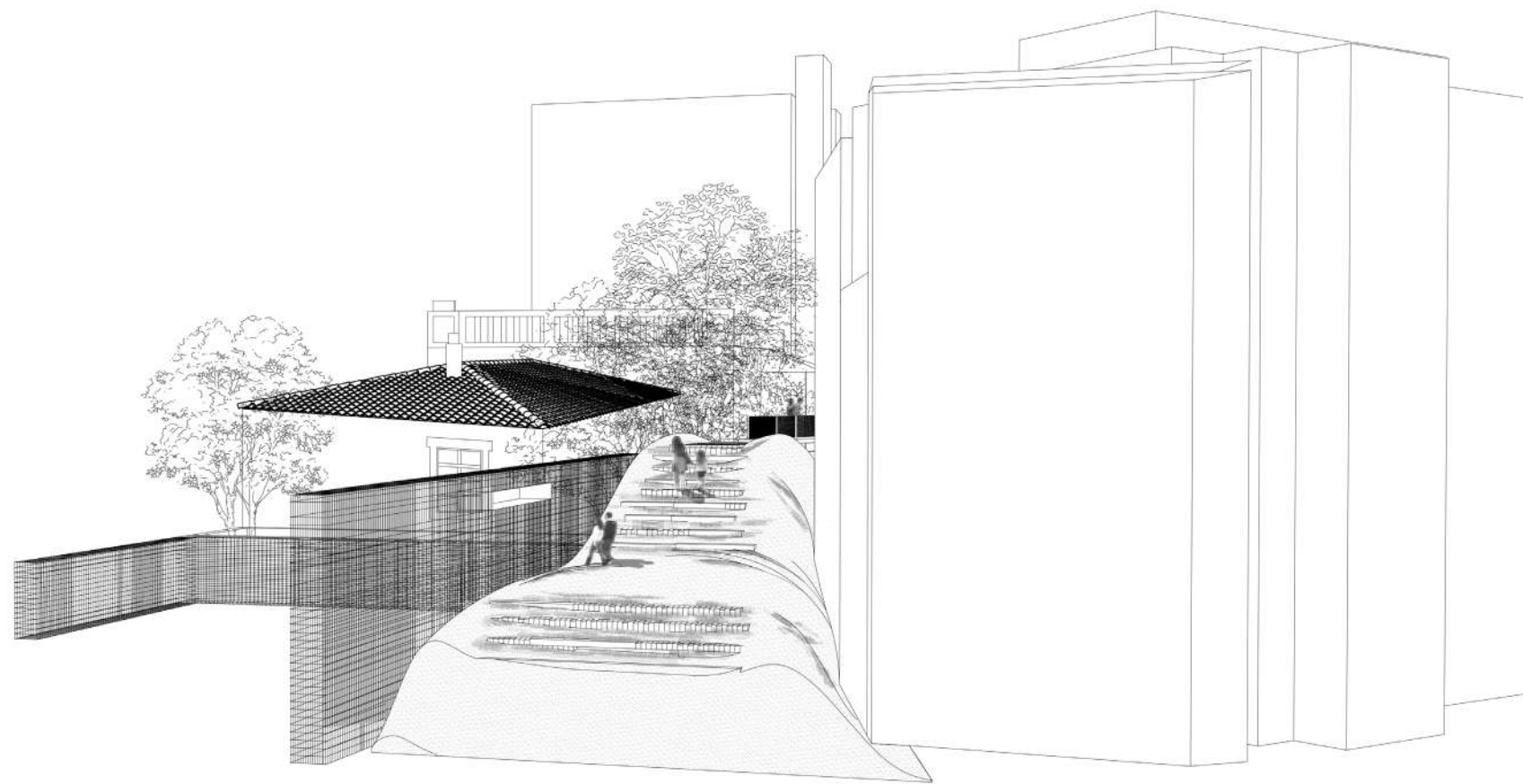
TOMEΣ

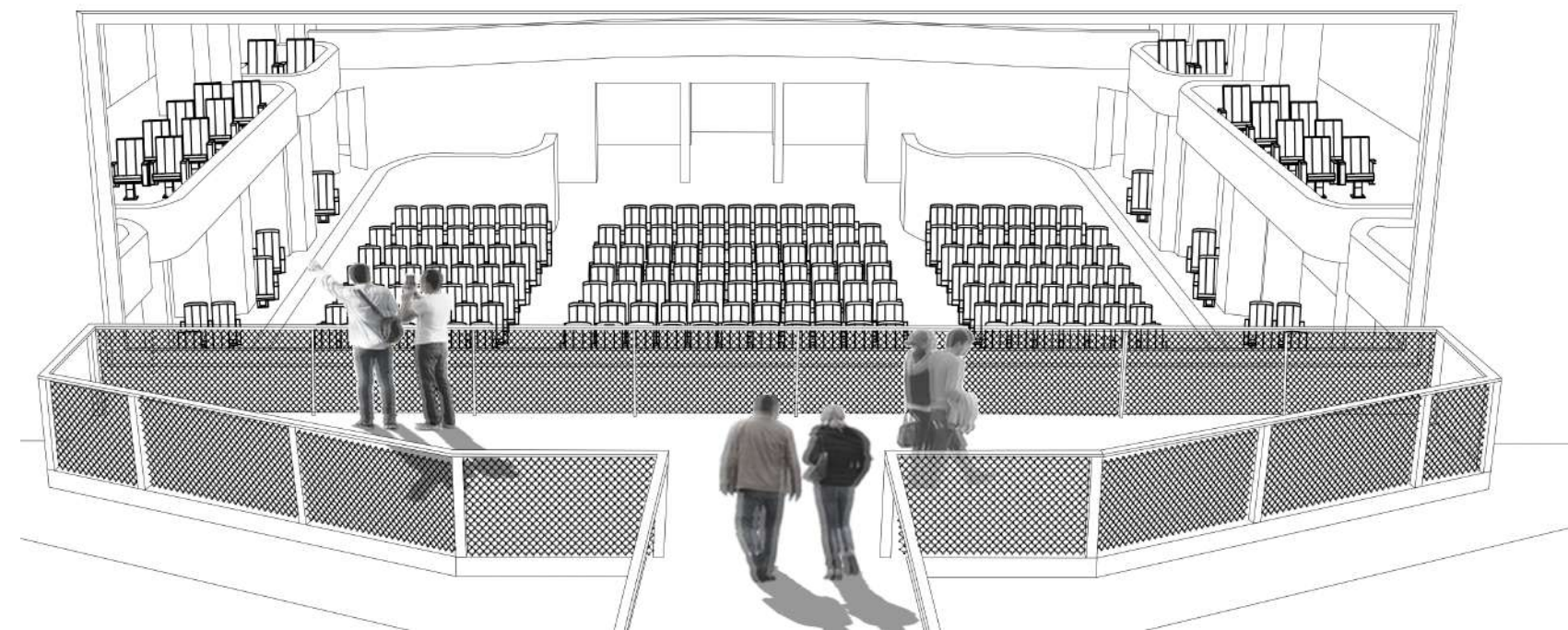
ΑΕΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ

ΚΑΤΟΨΕΙΣ

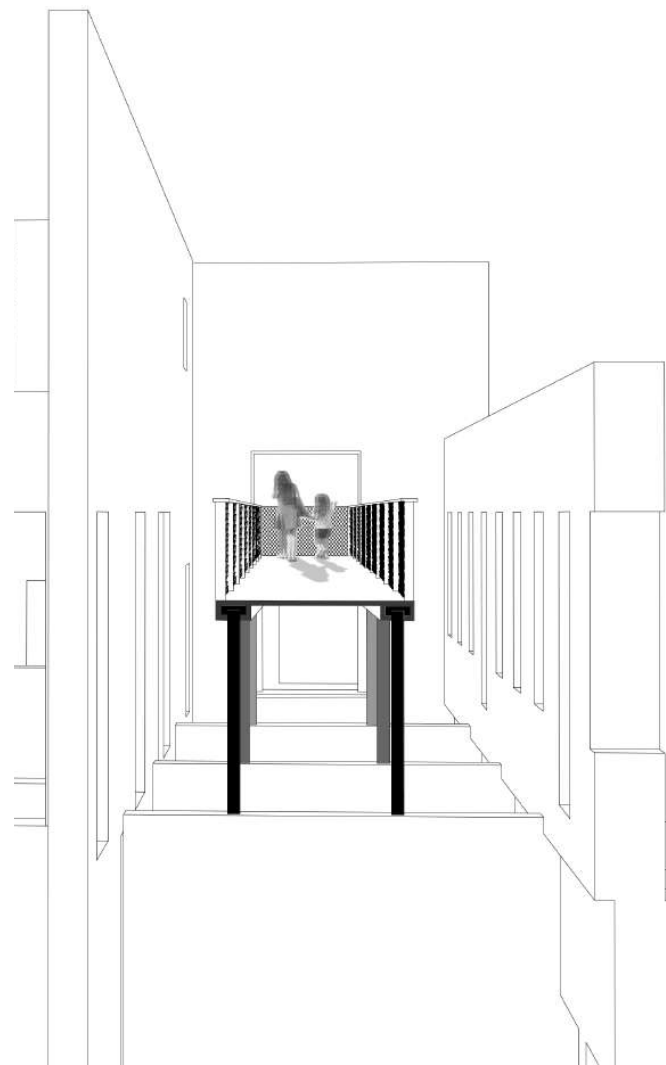

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ ΑΠΟ ΚΕΝΟ ΟΙΚΟΠΕΔΟ

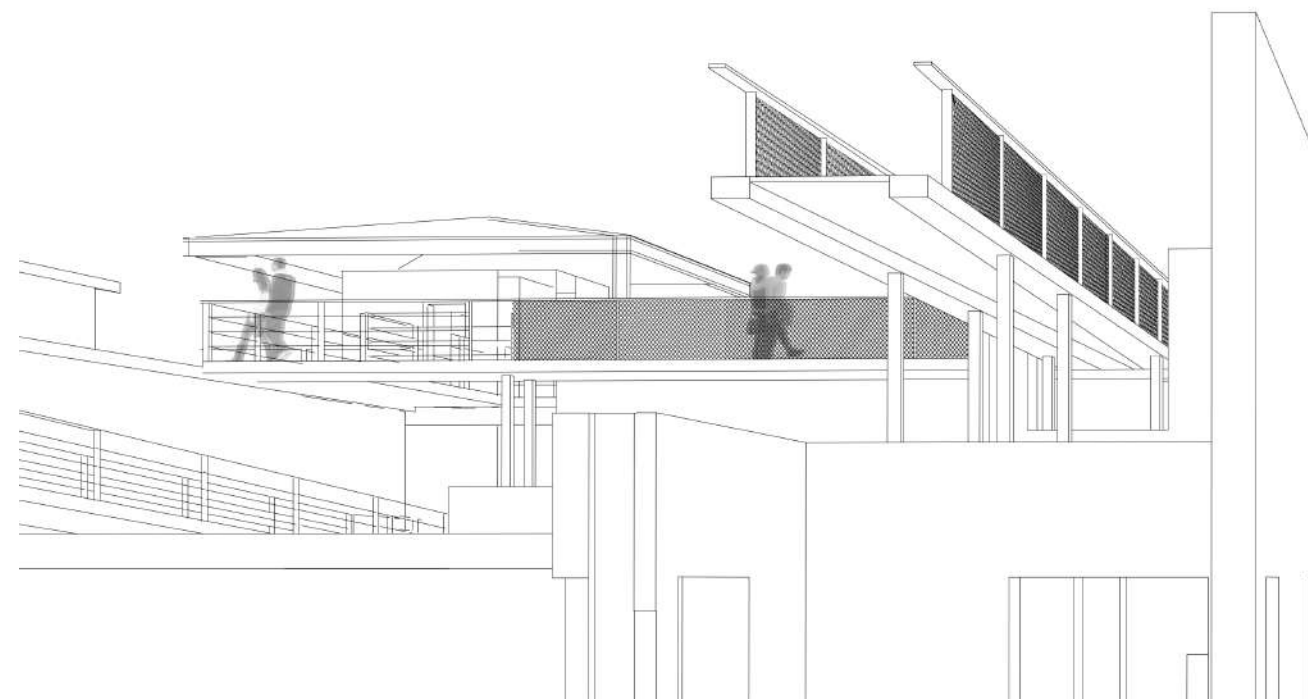

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΣΗΜΕΙΟΥ ΘΕΑΣΗΣ ΑΤΤΙΚΟΝ

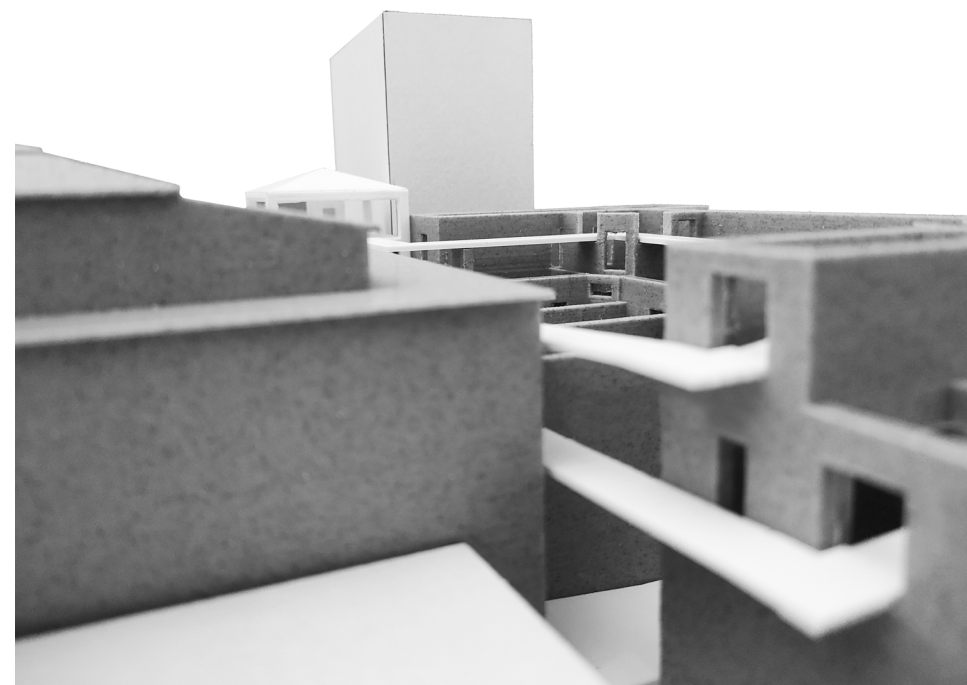

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΤΗΡΙΟ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ - MEETING POINT

Α.-Ι. Δ. Μεταξάς, Η ρητορική των ερειπίων, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2004, 8ο

Αντωνάς Α., Η αναβολή της κατεδάφισης, https://antonas.files.wordpress.com/2007/08/ruin.pdf

Αρλέτου Ε., Αφηγήσεις Ερειπίων | Η χρονικότητα του ημιτλούς, 2019, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ ερευνητική εργασία,επιβλέπουσα: Ειρήνη Σακελλαρίδου

Αρχιτέκτονες, τεύχος 45- περίοδος Β “Διάλογοι Αρχιτεκτονικής μνήμης”, 05-06/2004, ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ

Ρ. Φατσέα, “Ιστορία- Μνήμη-Αρχιτεκτονική: Μια θεμελιακή σχέση για τη διασφάλιση τόπων συλλογικού νοήματος”, σελ 52

Α.-Ι. Δ. Μεταξάς, “Η ομιλία των ερειπίων”, σελ.55

Π. Τουρνικιώτης “Πρέπει να ξεχνάς για να θυμάσαι” σελ.65

Π. Κούρος “Μνημονικές διαδράσεις ως πρακτικές σύγχρονης τέχνης στην πόλη”

Αρχιτέκτονες, τεύχος 55- περίοδος Β “Αστικά κενά”, 02/2006 ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ

Ζ.Κοτιώνης, “Το μεταβολιζόμενο σώμα στο χρονικό κενό” σελ.62

Η κατασκευή του κενού

Βαρδαλάχου Σταματίνα, Διεκδικώντας τη σωματικότητα στον αστικό χώρο: Η ατική εξερεύνηση, Δημόσιος χώρος.. αναζητείται, 20-22/10/2011

Γαϊτάνος Μ., ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΜΕ, 2016, https://www.academia.ed/u/29544838/%CE%9F%CE%B9_%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B-F%CE%B3%CF%81%CE%AC%CF%86%CE%B-F%CE%B9_%CF%80%CE%B-F%CF%85_%CE%B1%CE%B3%CE-%B1%CF%80%CE%AE%CF%83%CE%B1%CE%B-C%CE%B5

Γροζόπουλος Δ., Alluring Decay | Η γοητεία της φθοράς, 2013, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΠΘ ερευνητική εργασία, επιβλέπουσα: Αλκμήνη Πάκα

Ζακινθινού Ξανθή Μ., Εκφάνσεις Χωρικών Κενών, μέσα από τρεις περιηγήσεις στην Αθήνα Σπουδαστική Εργασία για το μάθημα “Εννοιολογική οργάνωση της πόλης: Κενά - Ερείτια - Αρχεία” - Καθηγητής: Ν.Ι. Τερζόγλου Διατηρηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Αρχιτεκτονική Χώρος Πολιτισμός Σχολή Αρχιτεκόνων Μηχανικών Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθήνα 2019

Καψανάκη Ε., ΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΚΕΝΟ ΩΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΑΣ ΜΝΗΜΗΣ, 2006 Ε.Μ.Π. ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Δ.Π.Μ.Σ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Β ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ – ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΩΡΟ _Δ_ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ Γ. ΠΟΛΥΖΟΣ

Η κατασκευή του κενού

Barndt Kerstin, “Working through Ruins: Berlin’s Neues Museum” , University of Michigan, Published online: 08 Dec 2011.

ιστολόγιο:

https://mikros-romios.gr

https://www.cnn.gr/focus/video/1551/to-is-toriko-sinema-attikon

https://www.athensvoice.gr/life/urban-culture/athens/320401_attikon-apollon

Η κατασκευή του κενού

https://www.elculture.gr/blog/article/%ce%b1%cf%84%cf%84%ce%b9%ce%ba%cf%8c%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b1%cf%80%cf%8c%ce%b-b%ce%bb%cf%89%ce%bd/#prettyPhoto

